

Poština plačana pri pošti Slovenj Gradec

Cena: 2,90 EUR

leto: XXXXI

november 2009

številk: 11

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Viharnik

• Gozdarstvo • Kmetijstvo • Veterina • Čebelarstvo • Zdravstvo • Lesna industrija • Šparovni kotiček

• Praznujejo • Ljudje in dogodki • Kultura in jezik • Prgišče zgodovine • Razvedrilo • Spominjamo se jih

Gradbena sezona se zaključuje

Petra Kreuh

V družbi Koroške gradnje, d. o. o., se že pripravljamo na zimsko sezono. Priznati moramo, da se vpliv gospodarske krize v gradbeništvu precej pozna. Investicij je manj, cene, ki jih na trgu dosegamo, pa so precej nižje kot v preteklih letih. V letošnjem letu smo dokončali nekaj objektov, ki smo jih pričeli graditi v lanskem letu:

- rekonstrukcija lokalnih cest v Radljah in Slovenj Gradcu,
- izgradnja SZ obvoznice v Slovenj Gradcu,
- izgradnja PC v Radljah.

V mesecu februarju smo oddali ponudbo za objekt »Prenova poslovnih prostorov v stanovanja – Šolska ulica 10 v Slovenj Gradcu«, kjer smo spomladi tudi pričeli z deli. To je Dom upokoencev pri Rotenturnu. V oktobru smo stanovanja predali investitorju.

Naš večinski lastnik CM Celje, d. d., je z Občino Ravne na Koroškem podpisal pogodbo o javno-zasebnem partnerstvu za prenovo OŠ Koroški jeklarji, prenovo pa smo izvajali mi. Gre za enega izmed prvih projektov, kjer zasebni partner (CM Celje) objekt prenove in ga naslednjih 15 let vzdržuje, javni partner (Občina Ravne) pa investicijo ta čas odplačuje. Na šoli smo prenovili sanitarije, zamenjali stavbno pohištvo, fasade, instalacije, skratka, šolo smo naredili bolj prijazno.

Podoben projekt je v septembru zaživel tudi v Občini Radlje ob Dravi, kjer smo pričeli z izgradnjo nove telovadnice ob osnovni šoli. Tudi ta projekt se financira

po sistemu javno-zasebnega partnerstva. Telovadnica bo predvidoma zgrajena do pričetka prihodnjega šolskega leta.

V Dravski dolini smo pričeli z izgradnjo treh objektov (Vuzenica, Muta in Radlje) v okviru projekta »Drava kot priložnost«, ki ga sofinancira EU. Gre za objekte, ki bodo namenjeni razvoju turizma.

Seveda pa to niso vsi objekti, na katerih smo izvajali dela. Nekaj največjih:

- prenova prostorov KS Paka,
- most Uteks,
- cesta Kaštivnik,
- cesta Iršičev jarek,
- kanalizacija Mislinja,
- cesta Uglarjevo,
- ulice v Mežici,
- vzdrževanje gozdnih cest na Koroškem in v Velenju.

Trenutno na podjetju Dural izvajamo dela pri izgradnji prizidka k proizvodni hali, na

SZ obvoznica Slovenj Gradec

Dom upokoencev Slovenj Gradec

Šola Koroški jeklarji

Vrtcu Maistrova v Slovenj Gradcu pa višamo obstoječi objekt.

Upamo, da bo gospodarska kriza kmalu končana in da bo tudi pridobivanje in izvajanje del v gradbeništvu postalo bolj prijazno.

Strokovna ekskurzija Društva lastnikov gozdov Mislinjske doline

Jože Urbancl

Zadnji petek v oktobru smo se člani Društva lastnikov gozdov Mislinjske doline podali na strokovno ekskurzijo. Program sta domišljeno pripravila Jože Jeromel, strokovni tajnik našega društva, in Jože Mori, tajnik Združenja društev lastnikov gozdov Slovenije.

Na Dolenjskem smo si želeli ogledati štiri zanimivosti: proizvodnjo stilnega pohištva Stilles Sevnica, večjo zasebno gozdno posest, gospodarjenje na manjših gozdnih parcelah in Mirenski grad.

Stilles

Naši moderni politiki bi najbrž dejali, da je podjetje Stilles zgodba o uspehu. Z njimi se lahko celo strinjamo. Zagotovo pa je to poučna zgodba o priseganju na znanje, kakovost, prilagodljivost ter inovativnost, tako da tudi v teh težkih časih poslujejo zelo uspešno. Začetki podjetja segajo v petdeseta leta po vojni, ko se je združilo nekaj mizarskih obrtnikov in pričelo predvsem z restavriranjem stilnega pohištva. Tako so si pridobili dragocene izkušnje in pričeli tudi z izdelavo novega stilnega pohištva. Predvsem z vlaganjem v znanje so postopno postali vrhunski dobavitelj stilnega pohištva za najzahtevnejše naročnike. Njihove izdelke lahko občudujemo tako v Kremlju, kjer je sedež ruske vlade, kakor tudi hrvaškem saboru ter številnih protokolarnih objektih tako v Sloveniji kot v tujini. Največji poudarek dajejo strokovnemu znanju iz najrazličnejših področij.

V Stillesu nas je sprejel tajnik Zveze društev Jože Mori (v ospredju) in nas spremljal ves dan

V intarziji za klubsko mizico je izredna dodana vrednost lesu

Vrhunsko stilno pohištvo in ženski šarm se lepo ujemata

Da se na stilnem stolčku odlično sedi je preizkusil tudi naš predsednik Janko Ošlovnik

V izredno močnem razvojnem oddelku tako lahko najdemo vrhunske arhitekta, oblikovalce, konstruktorje ... Pred časom so proizvedli osemdeset odstotkov izdelkov v serijski proizvodnji, dvajset pa po naročilu. Danes pa so sposobni izdelati že veliko večino izdelkov po naročilu najzahtevnejših naročnikov v najvišjem cenovnem razredu. Naročil imajo več kot dovolj in razmišljajo o širitvi proizvodnje in zaposlovanju novih delavcev.

Za nas lastnike gozdov je bilo poučno in zanimivo predvsem to, kako silno lahko dodamo vrednost lesu, seveda z ustreznim znanjem in tehnologijo. Orehova korenina, vdelana v intarziji vrhunske klubske mizice, ima večdesetkratno dodano vrednost, lahko pa bi končala kot poleno v peči. Vredno razmisleka! Prav tako je vredno razmisliti o številnih tovarnjakih, ki odvažajo našo hlodovino v sosednjo Avstrijo brez kakršne koli dodane vrednosti. Zgolj kot navadno surovino. Žalostno!

Velika gozdna posest

Lastnik velike gozdne posesti, gospod Janez Zakrajšek, je eden izmed sedemnajstih dedičev, ki so v denacionalizacijskem postopku dobili vrnjen del velikega gozdnega kompleksa po pokojnem stricu. Od nekaterih drugih solastnikov je odkupil še njihove deleže. Danes ima okrog 150 ha pretežno bukovega gozda.

Skupaj s soprogo nas je prijazno sprejel na jasi sredi gozda, kjer ima postavljeno lično gozdarsko hišico. Za popestritev pa je povabil predstavnika podjetja Tajfun, ki izdeluje gozdarske vitle. Predstavil nam je dvobobenski devettonski vitel in požel veliko zanimanja.

Revirni gozdar nam je povedal, da je na tej posesti bukev zastopana kar v sedemdesetih odstotkih. Avtohtone smreke na teh rastiščih ni, tiste, ki pa rastejo tu, so bile nasajene. Ostale drevesne sorte so še kostanj, javor, hrast. Rastišča so zelo dobra, tako da imajo prirasta okrog 10 m³ na ha. Lastnik se za delo v gozdu dogovarja z okoliškimi kmeti. Kar številni manjši kmetje so se po zaslugi Zavoda za gozdove, kakor tudi društva lastnikov gozdov Mirenske doline, ustrezno usposobili za delo v gozdu. Očitno delo dobro opravljajo, saj je bil gospod Zakrajšek pred leti izbran za najboljšega lastnika gozda.

Gozd tudi pomlajujejo s saditvijo javorja, jesena, češnje ...

Po pregovorni dolenjski gostoljubnosti nas je lastnik s soprogo tudi prijazno pogostil. Ob poti smo si ogledali še staro žago, ki je nekoč tudi spadala k posesti, sedaj pa ima novega lastnika, ki jo želi preurediti v muzej.

Mala gozdna posest

Po nekaj kilometrih vožnje smo se ustavili še na mali gozdni posesti. Tu nas je sprejel revirni gozdar, ki je zadolžen za to območje. Revir spada pod OE Brežice, čeprav je precej bliže Novemu mestu. Parcelna številka 173 meri 28 ha. Razdeljena je na 24 parcel in 11 lastnikov. Tudi tukaj je bukev zastopana v preko 80 odstotkih. Nekaj je še javorja, kostanja, hrasta, črnega gabra in drugega. Po drugi svetovni vojni se je na teh parcelah močno sekalo. Ljudje so se izseljevali iz teh krajev. V osemdesetih letih so tudi tu dobili asfaltne prevleke, napeljali vodovode, telefone in vse ostalo, kar je potrebno za dostojno življenje. In ljudje so se pričeli vračati. Zanimivo je, da marsikdo sploh ni vedel, kje se nahaja njegova parcela, nekateri niso vedeli za meje svojih parcel ali pa celo ni bilo mogoče najti lastnika. V zadnjem času se je povečalo zanimanje ljudi za delo v gozdu in tako so tudi meje vedno bolj urejene. Revirni gozdar je poudaril, da je potrebno v teh bukovich

Revirni gozdar (z iztegnjeno roko) razlaga gospodarjenje na mali posesti

Predstavniki "Tajfuna" nam je predstavil dvobobenski vitel

Naš strokovni tajnik Jože Jeromel se zahvaljuje zakoncema Zakrajšek za prijazen sprejem

gozdovih izvajati gojitvena dela v krajših časovnih razmakih, približno na pet let. Pri gozdnogojitvenih delih lastniki dobro sodelujejo z gozdarji, saj se zavedajo, da bodo le na tak način povečali vrednost svojih gozdov.

Mirenski grad

Čudovita zgodba. Pa ne o gradu samem. Grad je sezidan iz kamnov, opeke, stebrov, obokov ... To je hvalnica neizmerni človekovi volji, vztrajnosti, pogumu, nepopustljivosti, iznajdljivosti, sposobnosti organiziranja ... Glavni in edini junak te zgodbe je profesor Marko Marin. Profesor Marin je predaval na akademiji za film in gledališče ima pa tudi doktorat iz krajinske arhitekture. Vsa zgodba se začne pred dobrimi štiridesetimi leti, ko je kot domačin opazoval ostanke požganega gradu. Ogromni kupi kamenja. Kače kar švigajo vsenaokrog. Oblast nasprotna kakršnikoli obnovi gradu. In mladi profesor se domisli, da bi s svojimi študenti vsaj toliko uredil te kupe kamenja, da bi tu odigrali krajšo gledališko predstavo. In res so prišli. Med njimi tudi danes uveljavljena gledališka imena: Milena Zupančič, Boris Cavazza, Jerca Mrzel (katere se profesor še posebej rad spominja) in drugi.

Mirenski grad - življensko delo profesorja Marina

Prvi poizkusi so bili bolj malo uspešni, a vendar se je v profesorju porodila nora ideja, da obnovi ta grad. In ga tudi je. Ljudje radi zidamo gradove v oblakih. Tako lahko jih je. Sediš v fotelju in sanjaš. Profesor pa je sezidal pravi grad iz kamna in opeke. In to verno kopijo nekdanjega. Ko smo ga obiskali, nam je s pravo mladostniško radoživostjo razlagal zgodovino. Začeniš z Veneti pred 5000 leti, Iliri in Kelti in o letu 1012, ko naj bi tod jezdili Mongoli.

»Tega pa ni treba pisati.« Radovedno pogledam okrog, komu je profesor namenil te besede. Vidim, da sem edini, ki si nekaj zapisuje. Pa kako me je mogel videti, saj vendar stojim za njegovim hrbtom?! Stari dobri profesor ima oči očitno tudi na vratu, da vse vidi. Ubogi njegovi študenti.

Da ne bom predolg če boste imeli kdaj priložnost obiskati Mirenski grad, ga obiščite. Se splača. Že zaradi profesorja. »Narod, ki ne pozna ali nima svoje zgodovine, ni narod. Je samo pleme.« To je ena izmed misli profesorja Marina. Na večkrat ponovljeno vprašanje, ali je on lastnik gradu, pa je odgovoril: »Ne, vi!« Res je. Grad je res naš! Kamenček v mozaiku zgodovine našega naroda. Našo rajžo smo seveda zaključili z dobro večerjo in se polni lepih vtisov vrnili domov.

Resnično smo občudovali notranjost gradu

Informativni gozdarski storži v oktobru

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd,
 Zavod za gozdove Slovenije,
 Območna enota Slovenj Gradec

Foto: Gorazd Mlinšek

Oktober je po gregorijanskem koledarju deseti mesec v letu. Pomensko je najbolj tekoči mesec. Slovenci imamo zanj lepo domače ime, imenujemo ga vinotok. Zanimivo, da ga Korošci niso imenovali »moštotok«, saj pravih vinogradov na Koroškem zaradi bolj ostre klime ni bilo. Prvi pravi vinograd je bil pred drugo svetovno vojno na sončni terasi Robindvora nad Dravogradom. Danes je v koroški regiji kar nekaj novodobnih viničarjev, ki prisegajo na domača brajdna vina. Zaradi lepe jeseni so marsikje po vinorodnih predelih Slovenije imeli trgategv že prej kot običajno. In kakšna je bila trgategv gozdarskih informacijskih storžev v oktobru pri koroških in drugih gozdarjih?

V oktobru je prevladovalo jasno do delno jasno vreme z vložki delne oblačnosti. Deloma deževnih dni je bilo na Koroškem šest. Najbolj deževen dan je bil 22. oktober. Do 11. oktobra je za ta mesec prevladovalo prijetno toplo vreme. V tem obdobju so bile najnižje dnevne temperature med 8 °C in 14 °C (razen 4. 10. 2009), najvišje maksimalne dnevne temperature pa med 17 °C in 26 °C (7. 10. 2009). Po 12. oktobru se je zrak ohladil. Sveže je bilo vso drugo polovico oktobra. Med 16. in 21. oktobrom se je v jutranjih urah ohladilo celo pod 0 °C (21. 10. 2009 na -4 °C). V drugi polovici oktobra so bile najvišje dnevne temperature med 8 °C in 16 °C. Prava deževna nevihta je bila v poznih večernih dneh (Mežiška dolina) samo 1. oktobra, v ostalih petih deževnih dneh je prevladovalo rahlo deževje. V višjih legah nad 1900 m je Peco pobelil sneg. Rahlo zasneženi vrh gore kralja Matjaža smo Korošci lahko opazovali ob razjasnitvi 12. oktobra. Zima je opozarjala na svoj prihod tudi 23. in 24. oktobra. V soboto, 23. oktobra, so v opoldanskih urah padale na vrh Uršlje gore in Pece posamezne snežinke, medtem ko so bile ta dan v Kamniških planinah snežne nevihte. Naslednji dan je sneg pobelil vrhni del Pece. Kljub mrazu listje na bukvah in iglice na macesnih še niso odpadali intenzivno.

Morda je bil vzrok za počasno slačenje kljub zgodnjemu brstenju v še toplih in vlažnih tleh (predvsem spodnji sloj).

Oktober je mesec obiranja sadežev s sadnega drevja. Obiranje semen in plodov izvajamo v jesenskem času tudi gozdarji. Po zdravstvenem pregledu semenskih sestojev za posamezne drevesne vrste in oceni jakosti semenskega obroda sledi nabiranje semena iz načrtno podrtih dreves ali pa s pomočjo stresanja semen z vej na izbranih drevesih na platno ali PVC folijo. V oktobru smo gozdarji ZGS OE Slovenj Gradec na osnovi predhodne vloge po komisijem pregledu pod vodstvom preglednice dr. Hojke Kraigher izločili dva semenska sestoj v Podpeci (gorski javor, rdeči bor). Delavke in delavci drevesnice Omorika so pod strokovnim vodstvom javne gozdarske službe na Trčevem nabrale 48 kg javorovega semena za potrebe ZGS.

Zaščitni trakovi proti zapredkaricam

Slovenija je poznana po številnih rjavih medvedih. Čeprav imajo ti kosmatinci svoje poti že od nekdaj v zgornjem delu Zgornje Mežiške doline (Bistra, Koprivna), redkokdaj zaidejo k nam. Zadnji je bil medved Rožnik, za katerega vemo, kakšna usoda ga je doletela onstran državne meje. Da bi ugotovili čim bolj točno število teh štirinožcev, gozdarji in lovci izvajajo štetja

le-teh v njihovem osrednjem življenjskem prostoru (Kočevska, Dolenjska). Zadnje letošnje štetje sta Zavod za gozdove Slovenije in Lovska zveza Slovenije izvedla 2. oktobra.

17. oktobra 2009 se je na vrhu Uršlje gore sestala več kot 70-glava množica lovcev, gozdarjev in planincev, ki so se pod vodstvom ZGS OE Slovenj Gradec udeležili čiščenja zaraščajočih delov ovršja Uršlje gore. Gozdarjem so pri pripravi načrta za poseg na vrhu Uršlje gore in pri sami akciji bili v veliko pomoč strokovnjaki Zavoda za varstvo narave Območne enote Maribor in strokovno vodstvo Koroške lovske zveze. Akcija je uspela. Kaj se je dogajalo na naši gori tretjo oktobrsko soboto, si preberite na drugih straneh te številke Viharnika!

V Viharniku smo že poročali o zapredkaricah na Riflovemu vrhu pri Prevaljah. Pagosenice majhne osice, ki so v poletnih mesecih z zapredki prekile in obzrle iglice smrek na več kot 60 ha gozdne površine, zdaj počivajo v zemlji do spomladi. V toplih dneh se bodo preobrazile v odrasle žuželke – osice – in po debelih plezale v krošnje smrek. V krošnjah samice izlegajo v iglice jajčeca. Gozdarji se že pripravljamo in načrtujemo, kako bomo v čim večji meri lovili te nam še zelo malo znane žuželke, katerih pagosenice z objedanjem vplivajo na slabšo vitalnost posameznega drevesa. Glede na izkušnje, ki so jih imeli pri zatiranju zapredkaric v Italiji, smo se koroški gozdarji ob pomoči Službe za varstvo gozdov odločili, da bomo nabavili lepljive zaščitne trakove. Z Marijo Kolšek, ki vodi službo za varstvo gozdov v ZGS, in Miranom Podlesnikom (M – Plus) smo se sestali 21. oktobra 2009 na KE Prevalje. Predstavila sta nam različne lepilne trakove, katere uporabljajo za zatiranje mrčesa na drevju. Različne trakove smo nalepili v prsni višini 1,30 m okoli posameznih debel na Riflovemu vrhu. Pri izvedbi del so sodelovali poleg pisca Storžev in zgoraj imenovanih gozdarke in gozdarja še Janko Mikeln in Luka Zajec (KE Prevalje). Naslednje dni smo opazovali obstojnost in lepljivost trakov, da bi izbira pravega bila lažja.

Tudi v Območni enoti Slovenj Gradec so v oktobru po pogodbi s SKZG (Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Slovenije) delavci javne gozdarske službe izvajali kontrolne preglede hlodovine, transportirane iz državnih gozdov. Preglede so opravili na kamionskih cestah in na skladiščih gozdnih in lesnih sortimentov.

Pašnik na Rišpergu v Podpeci

Lepo oktobrsko vreme je omogočalo, da so lastniki gozdov, gozdni delavci GG Slovenj Gradec in izvajalci del v državnih gozdovih, za katere niso bile izdane koncesije za izvajanje sečnje, gojitvenih in varstvenih del za obdobje 20 let, brez težav izvajali načrtovana dela. Revirni gozdarji so porabili veliko časa za končne prevzeme in pripravo podatkov za obračun gojitvenih in varstvenih del v zasebnih gozdovih, ki jih sofinancira

država. **Obračunana so v letnem načrtu vlaganj v gozdove načrtovana dela v okviru dodeljenih proračunskih finančnih kvot za gojitvena in varstvena dela v zasebnih gozdovih in preventivno varstvena dela (sanacija po ujmah poškodovanih in zasmrečenih gozdov, dela za preprečitev prekomerne namnožitve podlubnikov), katerih je za realizacijo v gozdnogospodarskih in**

gozdnogojitvenih načrtih načrtovanih del veliko premalo.

Lepo vreme je privabilo v gozd v spremstvu gozdarjev šolarje posameznih osnovnih šol. Tudi jeseni je gozd zanimiv in lep!

Nabiranje javorovega semena

Ivan Waltl 1934–2009

V četrtek, 15. oktobra 2009, smo delavci Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec izvedeli žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš cenjeni nekdanji sodelavec Ivan Waltl. Kljub njegovi neomajni volji do življenja je tokrat bolezen bila močnejša in njegovo telo je klonilo.

Ivan je bil rojen 19. 8. 1934 na Ravnah na Koroškem kot prvi otrok v številni delavski družini. Otroška leta je preživel v krogu bratov in sester in v rani mladosti doživel tudi krutosti druge svetovne vojne. V tem času je obiskoval osnovno šolo, ki pa je bila v nemškem jeziku. Po končani osnovni šoli je šolanje nadaljeval na Srednji gozdarski šoli v Ljubljani, jo dokončal in se nato leta 1955 zaposlil pri takratni Okrajni upravi za gozdarstvo Slovenj Gradec.

Njegova poklicna pot je bila zelo pestra in raznolika. Poleg vodenja revirja v območju Plešivca je pri nadaljnji poklicni karieri opravljal še naloge varstva pri delu za celotno gozdarsko dejavnost, nato pa je bil do invalidske upokojitve v letu 1988 vodja transporta pri takratnem TOZD-u Transport in servisi v Pamečah.

Njegove dolgoletne delovne izkušnje na področju spravila lesa z gozdarskimi žičnicami smo s pridom izkoriščali pri proizvodnji teh naprav, predvsem pa pri prikazovanju dela z njimi v gozdu. Ivan je bil tudi naš demonstrator na sejnih gozdarske opreme v Kranju, Novem Sadu in nato pri kupcih gozdarskih žičnic TVS-1500 na teritoriju takratne Jugoslavije. V njem je bil vedno prisoten duh po napredku in inovacijah. Po njegovem predlogu smo že takrat uporabljali zaščitne pasove za drevesa pri sidranju žičniških naprav, še več, te pasove je

skupaj s proizvajalcem razvil do te stopnje, da smo pridobili tudi atest uradne institucije. Bil je človek, ki je že pred mnogimi leti veliko pozornost posvečal ekologiji, si prizadeval za uporabo okolju prijaznih naprav za spravilo in prevoz gozdnih sortimentov in tudi vztrajal, da smo delavcem nabavljali sodobna primerna zaščitna sredstva. Nam, mlajšim sodelavcem, ki po poklicu nismo bili gozdarji, je znal na terenu pokazati, kako gledati gozd, da gozd niso samo drevesa, ampak tudi prostor še za marsikaj drugega. Poznal je mnogo vrst rož in drugega rastlinja in o vsaki vrsti je s preprostimi razumljivim jezikom povedal, zakaj jih lahko koristno uporabljamo in katere so škodljive. Za te razlage in nasvete smo mu še danes hvaležni. Tudi po odhodu v pokoj je večkrat prihajal med nas, se zanimal, kako poslušamo in nam vedno bil pripravljen svetovati. Njegovo bogato in pestro življenje se je v četrtek, 15. 10. 2009, izteklo. Svoje telo je prepustil v znanstvene namene, kar kaže na njegov inovativni duh in humanost. Sodelavci Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec ga bomo ohranili v trajnem spominu!

Drago Pogorevc

Spomini na Franca Klavža Obretana

Gorazd Mlinšek

V spomin Francu Klavžu – akademski slikar Benjamin Kumprej

Planince in druge pohodnike, ki se podajo na Peco iz Mežice, vodi markirana planinska pot čez lepo urejen planinski pašnik na Rišpergu v Podpeci. Pašnik je v upravljanju pašne skupnosti Rišperg. Kmetje iz okolice Mežice, ki imajo čez leto živino na paši na tem pašniku, so si pred leti nad njim na nadmorski višini 1142 m postavili brunarico. Lep lesen objekt so imenovali »Pastirska bajta Franc«. Ime ima po prvem predsedniku pašne skupnosti Rišperg.

Franca Klavža, p. d. Obretana, iz Onkraj Meže smo dobro poznali vsi, ki smo delali na terenu v Mežiški dolini. Franc je bil najbližji kmetom, saj je bil odličen veterinar. Ni pomagal samo živini, vzel si je čas tudi za lastnike živine in ostale kmete, da jim je svetoval pri reševanju najrazličnejših problemov. Z njim smo se srečavali tudi gozdarji. Rad je bil v naši družbi, saj je bil tudi sam lastnik gozda. Zgodilo se je, da na kmetiji, kjer je izvajal veterinarski poseg, ni bilo koga, ki bi mu lahko priskočil na pomoč, pa je zaprosil za pomoč kar gozdarja, če je bil ta kje v bližini. Franci je bil predan svojemu delu. Ni mu bilo škoda časa za opravljanje službe. Bila je del njegovega življenja, tako da za sebe skoraj

ni imel časa. Še posebno pa je bil predan pašni skupnosti. Bil je pobudnik za njeno ustanovitev. Kot njen predsednik si je zadal cilj na pašniku postaviti lesen objekt, kjer bi se sestajali člani pašne skupnosti, pa tudi prostor za shrambo stvari, ki jih potrebujejo za vzdrževanja pašnika. Ta cilj je ob pomoči članov in raznih donatorjev tudi uresničil. Rad je zahajal na Rišperg sam, na planino pa je povabil tudi prijatelje, s katerimi je kot član deloval v različnih komisijah Občine Mežica. Velikokrat mi je dejal, kako uživa na Rišpergu. Žal pa mu je bolezen preprečila, da bi še užival lepote Pece in domače okolice Onkraj Meže nad Mežico.

16. oktobra letos je minilo pet let, kar so življenjske moči zapustile Franca Klavža Obretana. Člani pašne skupnosti Rišperg in drugi Francijevi prijatelji so v pastirski bajti uredili spominski kot. Med njimi je akademski slikar Benjamin Kumprej, ki je Francu v spomin narisal na les štiri njegove portrete s kratkim opisom prijateljstva z njim.

Vsako jesen imajo v mežiški cerkvi mašo za Franca, enkrat pa tudi na Rišpergu.

Državno tekmovanje v kuhanju kisle juhe

Milka Podričnik

Vem, da so kmečke ženske pridne, delovne in polne novih idej, vendar me je presenetilo vabilo Zveze kmetič Slovenije in Društva podeželskih žena Jakobski dol, kajti organizirale so 1. državno tekmovanje v kuhanju kisle juhe.

Nič kaj resno nisem jemala tega vabila, vendar sem ga vseeno omenila na našem pikniku. Marjeta, ki je vedno za akcijo, je bila navdušena in ekipo smo sestavile kar tam. Zvečer, ko sem prišla domov, sem ekipo prijavila na Zvezo kmetič Slovenije gospe Ireni. Dobile smo napotke, kako bo kuhanje potekalo in priprave so se začele. Meso so nam pripravili organizatorji, vsem enako (en velik svinjski parkelj in kos mesa), vse ostalo smo morale prinesiti same, kajti vsaka ekipa je kuhala malo drugače. Dogovorile smo se, kaj bomo dale v juho, potrebna pa je bila tudi priprava mize pogrinjek za kislju juho. Največ časa nam je vzelo premišljevanje, kako se naj oblečemo, da bodo obiskovalci vedeli, da spadamo skupaj. Odšle smo v trgovino, kjer smo brskale med cunjami tako dolgo, da smo našle prav simpatična oblačila. V nedeljo, 19. julija, smo se dobile ob sedmih zjutraj na Ravnah, da bi se skupaj

Za našo juho smo dobile bronasto »jakobsko kuhlo«

odpeljale v Jakobski dol, a glej ga zlomka, imele smo materiala za dva avtomobila, pa še me smo bile štiri. Zato sta se Marjeta in Jožica vozili skupaj, midve z Anito pa posebej. Tako smo se odpravile dogodivščini naproti.

Eno uro prehitro smo prispele pred gasilski dom, kjer se je vse dogajalo, tako da smo se imele čas spoznati z gostiteljicami in si ogledati pripravljene kotle. Ugotovile smo, da imamo materiala skoraj za vse kotle, ne samo za enega.

Zbralo se je 17 skupin iz vse Slovenije, nekatere so se pripeljale kar z avtobusi navijačev. Izžrebale smo svojo številko kotla, si razdelile meso, potem smo pa imele 2 uri časa za kuhanje. Najprej smo morale zakuriti ogenj pod kotličkom in delo se je začelo.

Komisija je ocenjevala potek dela, čistočo delovnega mesta, izvirnost, pripravo pogrinjka, postrežbo in pa seveda juho. Ne moreš verjeti, kaj vse so ženske prinesle s seboj, skoraj celo kuhinjo, ki so jo postavile za kotel, razne maskote njihovih društev ... In vse so bile zelo lepo oblečene. Sledilo je ocenjevanje in potem degustacija. Zbrana je bila velika množica ljudi, ki so komaj čakali, da juhe poskusijo, in, ne boste verjeli, juhe je zmanjkalo v pičlih 10 minutah, čeprav so si pred tem morali kupiti bone, kajti hrana ni bila zastoj. Pa če še povem, da je bilo juhe okrog 300 litrov, potem vidite, da je bilo res ogromno ljudi. Našo juho so zelo hvalili, od strokovne komisije pa smo dobile bronasto »jakobsko kuhlo«.

Cel dan je dogajanje spremljal bogat kulturni program, po razglasitvi rezultatov pa je bila še veselica.

Polne lepih vtisov in rahlo utrujene smo se odpravile proti domu, spotoma pa smo odšle še na pico, kajti kisle juhe nismo utegnile niti dobro poskusiti, ko je že ni bilo več.

Bila je čudovita prireditev ob veliki množici domačinov. Razmisleka je vredno, koliko ljudi bi se pri nas udeležilo take prireditve?!

Srečanje ljudskih pevk ob svetovnem dnevu kmetic

Cilka Golob

Zbudile smo se v temno in mrzlo jutro – v soboto, 17. oktobra 2009, ko smo se ob šesti uri zjutraj odpravile na izlet v Belo krajino. Društvo kmečkih žensk Semič je namreč naše pevke ob svetovnem dnevu kmetic povabilo na koncert ljudskih pevk iz vse Slovenije. Ker pa je pevk bolj malo, smo bile povabljene še tiste, ki smo 9. septembra pomagale pri pripravi razstave na Jesenskih srečanjih na Prevaljah. Najprej smo imele kratek postanek v Laškem, nato smo pot nadaljevale do Kostanjevice, kjer smo si pod vodstvom vodičke ogledale Kostanjeviško jamo. Ko smo prispele v Metliko, smo si šle pogledat še cerkve Tri fare, kjer nam je župnik povedal nekaj o teh treh cerkvah, ki stojijo čisto skupaj.

Na kosilo smo šle na kmetijo Jakljevič, po domače se ji reče pri Sodčevih, v Dolnjem Grabrovcu pri Metliki, kjer nas je postregel mož mlade kmetice leta 2003, Tanje Jakljevič. Povedal nam je nekaj o njihovi

Nastop v Semiču

kmetiji in nas popeljal v vinsko klet, kjer smo lahko kupile njihovo namizno vino. Ko smo prišle v Semič, so pevke odšle v kulturni dom, kjer so imele priprave na koncert, me pa smo si šle malo pogledat okolico.

Koncert pod naslovom »Naj ljudska pesem združi srca vsa« se je začel ob 18.00 uri. Najprej nas je pozdravila njihova predsednica Društva kmečkih žensk Semič ga. Sonja Šket, za njo pa še predsednica Zveze kmetic Slovenije ga. Irena Ule in župan Semiča.

Ob prepevanju desetih zborov in branju

lastnih pesmi, ki sta nam jih prebirali dve domačinki, ter ob dobrem povezovanju in plesanju folklorne skupine je dve uri in pol minilo kot bi mignil. Po končanem programu so nam organizatorke pripravile pogostitev in druženje ob glasbi. Ker pa nas je čakala še dolga pot, smo se malo po 21. uri odpravile proti domu. Po kar dolgi vožnji smo srečno prispele domov z željo, da nas bodo pevke še kdaj povabile s seboj na takšna srečanja, saj si tudi tako, kot pravijo, "napolniš baterije" za lažje premagovanje vsakdanjega dela in skrbi. Hvala!

Predavanje ob svetovnem dnevu zdravja

Danica Onuk, inž. kmet.

Svetovni dan zdravja se praznuje 16. oktobra in ker je dan poprej, torej 15. oktober, svetovni dan kmetic, so se članice DK Mežiške doline odločile, da svoj praznik obeležijo s predavanjem na temo: **Praktični nasveti za zdravo prehrano.** Predavala je ga. Helena Pavlič, dipl. san. inž. z Zavoda za

zdravstveno varstvo Ravne na Koroškem. Vzporedno s predavanjem je bilo organizirano tudi srečanje naših kmetic s kmeticami z avstrijske Koroške, s katerimi smo si izmenjale prenekatero izkušnjo.

Iz Kmečke izobraževalne skupnosti, ki pri njih med drugim skrbi tudi za izobraževanje kmečkih žena, sta se srečanja udeležili ga. Vida Obid in ga. Olga Voglauer. Slednja je poudarila, da bi takšna srečanja, na katerih bi se članice obeh društev lahko družile in razpravljale o problemih, ki so podobni na tej ali oni strani meje, morala postati tradicionalna. Srečanje smo zaključile na ekološki turistični kmetiji Mikl na Jamnici, kjer nam je gospodinja Ana Marija, sicer članica UO DK Mežiške doline, pripravila zdravo kosilo, saj je vsebovalo veliko doma pridelanih proizvodov. Najbolj navdušene smo bile nad pirinimi proizvodi, vrečka pire pa je bila dana tudi vsaki udeleženci za darilo.

Bliža se zima

Janez Bauer

Kar čez noč se je ohladilo in sneg je že pobelil okoliške vrhove Pece, Uršlje gore in Pohorja. Tudi na strehi čebelnjaka se je nabralo nekaj snežink in nas opomnilo na mrzle zimske dni, ki prihajajo. Čebelar, ki je že poleti poskrbel za svoje ljubljene, nima sedaj v čebelnjaku kaj početi. Dobro pa je, če se malo sprehodi okrog njega, pogleda, če so žrela odprta in prežene ptice, da ne bi preveč stikale po bradah panjev.

Jesen je tista, ko se najbolj poveča prodaja medu in medenih izdelkov. Zjutraj, ko se zbudimo z vnetim grlom, ko kašljamo in kihamo, ko virusi in bacili kar skačejo okrog nas, najprej

pohitimo v shrambo in poiščemo lonček medu za prvo zdravilo. Če je ta prazen, pa hitro do čebelarja, da nam ga napolni. Letos smo dobili čebelarji nov kozarec za med, ki je zaščiten in se lahko vanj polni izključno samo pravi domači slovenski med. Zato vam za med v tem kozarcu ni treba dvomiti o kvaliteti in poreklu. V takem kozarcu je zdrav domač slovenski med, ki so ga prinesle naše domače čebele.

Naše čebele nosijo najboljši med in prav je, da se z njim tudi pohvalimo in ga predstavimo uporabnikom. Prav tako pa tudi vse druge čebelje pridelke. Tako predstavitev smo čebelarji pripravili v Mislinji v sklopu sadjarske razstave. Predstavili smo med, ki so ga nabrale naše čebele, izdelke iz medu, pribor za oskrbovanje čebel, stare panje in orodje. Razdelili smo tudi veliko slikovnega gradiva, informacijskih zloženok in biltenov o našem delu. Sama razstava je bila zelo dobro obiskana, vzbudila je veliko zanimanja med starejšimi, najbolj pa so bili radovedni otroci. Prav med njimi lahko iščemo mlade čebelarje, naše naslednike. Največ zanimanja je vzbujalo staro čebelarstvo pokrivalo, narejeno iz strojene kože in ročno šivano. Za sprednji zaščitni del so uporabili kar pleteno železno mrežo. Tako pokrivalo sicer ni nudilo kakega ugodja, je pa učinkovito ščitilo pred piki čebel. To pokrivalo so našli na kmetiji Miklavž pod Črnim vrhom na Pohorju in dokazuje, da so se tu ukvarjali s čebelami že od nekdaj. Starost pokrivala lahko ocenjujemo na več kot sto let.

Zadovoljni z obiskom razstave; z leve: Janez Bauer, Marijan Klemenc in Drago Rutnik

Med pa ni dober samo za grlo. V slovenski tovarni za medicinski material so pripravili obloge za zdravljenje ran, ki vsebujejo kostonjev med. S takimi oblogami iz kostonjevega medu se učinkovito zdravijo šeni in razjede na nogah in pa razjede po amputacijah pri sladkornih bolnikih. Medena obloga zmanjša bolečino in pospeši tvorbo novega tkiva ob robovih rane. Sama medena obloga se ne prime na rano in jo lahko brez bolečin zamenjamo. Sicer pa je med staro zdravilo, saj so nam že babice namazale opekline z medom, da ni bolelo. Ob koncu meseca pa nas čebelarje čaka še ena prijetna dolžnost. Dvajsetega novembra je zopet na vrsti akcija En dan za zajtrk med. Na ta dan bodo otroci v vseh vrtcih dobili za zajtrk domač med. Podarili smo jim ga čebelarji, ob tej priložnosti pa jih bomo še obiskali in jim o čebelicah tudi kaj povedali. Vsi otroci v vrtcih in osnovnih šolah bodo dobili zloženke Čebelica, moja prijateljica, v katerih je opisano življenje čebel in so predstavljene medene dobrote. Tudi na ta način skrbimo slovenski čebelarji za zdravo prehrano in razvoj naših otrok.

Razstavljeni medeni izdelki

Čebelarji posadili 6.800 sadik lipe

Tomaž Samec, specialist za varno hrano, Javna svetovalna služba v čebelarstvu

V letošnjem letu je v program Javne svetovalne službe v čebelarstvu, ki ga je pripravilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, vključen tudi projekt »Skrb za ohranjanje podeželja: nakup medonosnih rastlin«. S tem projektom želimo čebelarji po celotnem ozemlju Slovenije posaditi čim več medovitih rastlin, ki bodo v prihodnje zagotavljale medenje. Hkrati želimo motivirati tudi lastnike kmetijskih in gozdnih zemljišč, da bi v prihodnje sami sadili tovrstne rastline, saj v marsikateri krajini že primanjkuje biotske pestrosti. Tako smo se čebelarji za letos odločili, da bomo izmed medovitih rastlin posadili sadike lipe. V jesenskem času, ki je obenem najprimernejši čas za sajenje, ker so rastline že v mirovanju, smo na Čebelarški zvezi Slovenije posadili tri sadike lipe. Prav tako pa čebelarji po celotni Sloveniji sadijo to medovito drevo. Skupno bomo tako čebelarji v tem času posadili 6.800 sadik.

Lipa kot drevo ima za Slovence še poseben simbolni pomen, čebelarji pa smo s posaditvijo lip v našem okolju v prihodnje zagotovili čebelam obilnejšo pašo. Ob akciji sajenja lip je izšla tudi zgibanka o lipovem medu. V njej so na kratko opisane značilnosti lipe, lipovega medu in pa tudi njegova široka uporabnost.

Mesec preprečevanja zasvojenosti – 2. do 30. november 2009

**Geslo: (O)cena
preventive - gradimo
dobre prakse**

Marijana Kašnik Janet, univ. dipl. soc.,
Zavod za zdravstveno varstvo Ravne

Približuje se mesec november, mesec, ki je v Sloveniji že deveto leto zapored namenjen povečanju ozaveščenosti javnosti na področju zasvojenosti, spodbujanju dialoga in odpiranju ter reševanju perečih tem na tem področju. Zasvojenost in z njo povezane posledice predstavljajo resen problem sodobne družbe, ki ima mnoge razsežnosti. Ni vezan le na zlorabo dovoljenih in nedovoljenih drog, pač pa tudi na druge oblike zasvojenosti, kot so igre na srečo, motnje hranjenja, zasvojenost z računalniki, z odnosi, delom ipd. Zato letos aktivnosti za preprečevanje in zmanjševanje zasvojenosti ne bodo usmerjene le na psihoaktivne substance, temveč tudi na splošne pristope krepitev osebnostnih, socialnih in vedenjskih veščin, ki lahko vplivajo na zmanjševanje tveganj za razvoj različnih zasvojenosti. Prav tako je poudarek tudi na zagotavljanju pogojev za kakovostne in dostopne programe, namenjene obravnavi, zdravljenju in rehabilitaciji zasvojenih.

Osrednja tema letošnjega meseca preprečevanja zasvojenosti se, za razliko od prejšnjih let, osredotoča predvsem na strokovno javnost z namenom zagotavljanja kakovosti in dostopnosti preventivnih programov. Aktivnosti bodo potekale pod geslom (O)CENA PREVENTIVE - GRADIMO DOBRE PRAKSE, s katerim želimo opozoriti na nujnost vrednotenja projektov in programov za nadaljnje načrtovanje in doseganje boljših rezultatov. V slovenskem prostoru imamo bogato in raznoliko ponudbo preventivnih programov, ki pa jih bomo morali v prihodnje bolj sistematično vrednotiti gleda na njihovo kakovost in učinkovitost. Spremljanje učinkov preventivnih programov je dolgotrajno in težko merljivo. Kljub vsemu so nekatere države že vzpostavile skupna merila in sisteme za zagotavljanje kakovosti programov in prepoznavanje dobrih praks. Tudi v Sloveniji potekajo aktivnosti v smeri

zagotavljanja takšnega sistema, saj bomo s tem omogočili preglednost, legitimnost in učinkovitost preventive ter zagotovili boljšo dostopnost kakovostnih in učinkovitih preventivnih programov povsod v Sloveniji in vsem družbenim skupinam.

Preventivni mesec je priložnost za poziv k "skupni odgovornosti" in spodbuja vse člane družbe skupine in posameznike, politiko, strokovnjake in splošno javnost, da v okviru svojih možnosti in pristojnosti prispevajo k reševanju problema zasvojenosti z informiranjem širše javnosti, z delovanjem v različnih okoljih (šole, delovne organizacije, prostočasne organizacije, lokalne skupnosti ...), za različne ciljne skupine (otroci, mladostniki, starši, vzgojitelji in učitelji, delodajalci, splošna in strokovna javnost ...) s pomočjo dokazano učinkovitih in znanstveno utemeljenih metod.

Kaj se bo dogajalo

1. 30. novembra 2009 bo v Ljubljani, v hotelu Union, potekala osrednja obeležitev meseca preprečevanja zasvojenosti. Dogodek bo potekal v dveh delih. Prvi del bo namenjen letošnji krovni temi - zagotavljanju kakovosti preventivnih programov in graditvi dobrih praks. V razpravi, h kateri bodo povabljeni vsi ključni resorji, bomo skušali začrtati usmeritve za izboljšanje kakovosti preventivnih programov, ki bodo podlaga za načrtovanje preventivnih dejavnosti v prihodnje. Drugi del bo namenjen izmenjavi izkušenj, predstavitvi preventivnega programa in didaktičnih pristopov v predšolskem obdobju z naslovom "Da sije sonce". **Na tem mestu bi še posebej izpostavili, da je ta program nastal na Koroškem. Gre za štiriletni program, v katerem sodelujejo institucije in strokovnjaki različnih strokovnih disciplin. Program deluje pod okriljem ZZV Ravne, KOVIVIS-a, OE Zavoda za šolstvo Slovenj Gradec in treh vrtecev: vrtec Slovenj Gradec, vrtec Prevalje in vrtec Vuzenica. Program so podprle vse občine Koroške, RRA Koroške, Zavod za šolstvo in Ministrstvo za zdravje.** Osredotoča se predvsem na razvoj in krepitev življenjskih veščin s pomočjo didaktičnih iger, ki so razdeljene na tri sklope: prvi sklop iger je namenjen razvijanju in krepitevi identitete, drugi sklop je povezan s čustvi in tretji z medosebnimi odnosi.

2. Po 10. novembru 2009 bo vzpostavljena tudi posebna spletna stran akterjev, ki se ukvarjajo s preventivo.

Namen te spletne mreže bo izmenjava informacij, znanj in izkušenj, inovativnih idej ter dobrih praks z namenom vzpostavljanja standardov in meril za zagotavljanje kakovosti preventivnih programov.

3. Tudi na Koroškem so in še bodo potekali različni dogodki na temo preprečevanja in zmanjševanja zasvojenosti. Nekaj od teh je objavljenih na spletni strani ZZV Ravne (<http://www.zzv-ravne.si/>) in Ministrstva za zdravje.

OBVESTILO

Obveščamo vas, da so zaradi velikega števila prehladnih in vročinskih obolenj ter gripe, ki se pojavlja tudi na Koroškem,

od 5. 11. 2009 do PREKLICA ZAČASNO OMEJENI OBISKI BOLNIKOV

na območju celotne Splošne bolnišnice Slovenj Gradec.

Za vse oddelke velja, da bolnikov ne obiskujejo bolne osebe in osebe po preboleli okužbi. Pri vsakem bolniku je na obisku lahko samo ena oseba brez prehladnega obolenja.

Otrokom do 14. leta starosti so obiski prepovedani. Obiski otrok do 14. leta so dovoljeni samo v primeru, če to odobri lečeči zdravnik ali predstojnik oddelka.

OBISKOVALCI SO DOLŽNI DOSLEDNO UPOŠTEVATI DODATNA NAVODILA, KI JIH DOBIJO OD ZDRAVSTVENEGA OSEBJA SPLOŠNE BOLNIŠNICE SLOVENJ GRADEC.

Za razumevanje se vam zahvaljujemo.

Direktor:
Janez Lavre, dr. med.

Terapevtsko jahanje

Milena Tretjak, inž. rač., inž. kmet.

Vse bolj se pri nas povečuje zanimanje za razne metode z zdravljenjem s pomočjo živali. V ta sklop spada več živali od terapij s psi do mačke ipd. Vse večje pa je zanimanje za razne terapije s pomočjo konj.

Ob zaključku študija sem se za diplomsko nalogo o terapijah s konji odločila zgolj zaradi »okolici nepoznanega področja«. S konjem se ljudje srečujemo na različne načine od jahanja in reje do vožnje z vpregami. Uporaba konja v zdravstvene namene pa je bolj malo poznana. Že stari Grki so neozdravljivim bolnikom predpisovali jahanje, da bi jim razveselili dušo. Theodor Quellmalz je leta 1735 iz Leipziga poročal o terapevtskem jahanju kot o zdravem, na novo izumljenem načinu gibanja. August Tissot že 1777 leta v svoji razpravi opisuje jahanje kot tretma in kot preventivo pri tistih simptomih, ki so jih kasneje povezovali s pljučno tuberkulozo.

Najti pravega in dovolj dobrega konja za takšno delo je seveda zelo težko. Še preden se lahko konja označi kot potencialnega kandidata za izvajanje terapij, mora le-ta ustrezati tako v eksterierju kot v interierju, pri tem pa je pomembna mirnost in temperament konja. Nato sledi preizkušnja. Konj, ki sodeluje v procesu izvajanja terapije, ni zgolj navaden pripomoček, ampak je pomemben član ekipe.

Moje diplomsko delo je potekalo v Zavodu za usposabljanje invalidne mladine Kamnik (ZUIM) oziroma v Centru za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje Kamnik (CIRIUS), kjer so bili konji za otroke pravi mali čudež. Terapija je potekala od 20 do 30 minut. Otroci so prišli na terapijo nasmejani in teh 20 minut je bilo za njih pravo bogastvo. Stik med konjem in otrokom se je kazal v veselju otroka, njegovi trenutni osrečitvi. Konj otroku s posebnimi potrebami ne pomaga samo s terapijo, ampak mu na nek način celo pomaga vključiti se v okolico. Na konjevem hrbtu pacient, otrok občuti samozavest, sposobnost, kar daje posebno moč. Pravilno izbran konj sprejme vsakega posameznika takšnega, kot je, in nežnost je bila opazna še posebej do otrok.

Z rahlim dotikom otroci konju povedo več kot z vsemi sladkimi besedami, konj pa jih pri tem hitro razume. Po vsem telesu ima zelo razvite čutne točke, ki zaznajo celo

Ko konj izpolnjuje ustrezne cilje za terapevtskega konja, ga je potrebno seznaniti še z okoljem. Bergle, invalidski vozički, kriki, smeh, dotiki otrok ... nič ga ne sme prestrašiti. Okolje mora sprejeti mirno in hkrati voljno do dela. Saj v obravnavah prevladujejo različna nevrološka obolenja, pri katerih je prizadeto človekovo gibanje, gre za cerebralno paralizo, sklerozo multiplex itd.

Stik med konjem in otrokom se je kazal v razveseljivosti otroka, njegovi trenutni osrečitvi. Konj otroku s posebnimi potrebami ne pomaga samo s terapijo, ampak mu na nek način celo pomaga vključiti se v okolico.

Z rahlim dotikom otroci konju povedo več kot z vsemi sladkimi besedami, konj pa jih pri tem hitro razume.

dotik muhe ali komarja in sprožijo refleksno akcijo niza podkožnih mišic. Terapevtsko jahanje je v prvi vrsti prijetno doživetje za vse sodelujoče, ustvari se odnos med človekom in še enim živim bitjem konjem. Jahanje je dejavnost, ki pozitivno vpliva na gibalne in psihosocialne funkcije in dinamično zdravljenje, usmerjeno na celotnega človeka (telo, dušo in duha). Gre za skupni pojem, kateri označuje tri strokovna področja uporabe konja v dobro oseb s posebnimi potrebami. Ta

področja so hipoterapija, specialno pedagoško jahanje in voltiziranje, športno rekreativno jahanje in vožnja vpreg ter uporaba konja v psihiatriji in psihoterapiji.

Hipoterapija

Kadar se konj pojavlja v vlogi terapevtskega pripomočka, se ga zaradi njegovih prirojnih in privzgojenih lastnosti ter lastne volje obravnava kot enakovrednega člana terapevtskega tima, katerega sestavljajo pacient – jahač, terapevt, terapevtski konj, vodič konja in po potrebi tudi spremljevalec oziroma pomočnik terapevta. Konj je v bistvu najpomembnejši element pri hipoterapiji, zato je izbira primerne živali izredno pomembna. Pri hipoterapiji gre za celostno zdravljenje na nevrofiziološki osnovi. Gre za zdravljenje s pomočjo konja. Terapija se izvaja na konju in za terapevtsko sredstvo služi gibanje konjevega trupa. Konjevo gibanje se prenaša na pacienta in mu sprošča telo, jača mišičje in izboljšuje cirkulacijo krvi. Pacient lahko sedi na različne načine na običajnih ali pa za to posebej prirejenih sedlih za konje. Pri jahanju konja se jezdečeva medenica giblje podobno kot med hojo človeka. Na jahača se prenaša 90 do 100 impulzov na minuto, težišče se med hojo konja spreminja tridimenzionalno (navzgor- navzdol, levo-desno, naprej-nazaj), napetost konjevega hrbta pa se vseskozi spreminja. Vsega tega se ne da nadomestiti s kakšnim mehničnim pripomočkom. Hipoterapijo predpiše zdravnik, v obravnavah pa prevladujejo različna nevrološka obolenja, pri katerih je prizadeto človekovo gibanje, gre za cerebralno paralizo, sklerozo multiplex itd.

Specialno pedagoško jahanje in voltiziranje

Gre za metodo specialne pedagoške intervencije pri vedenjsko izstopajočih otrocih in mladini, deloma pa tudi pri odraslih ter pri otrocih, mladini in odraslih z duševnimi in učnimi motnjami. Ker je v program vključena različna populacija, gre za najširšo obliko terapevtskega jahanja. Zajema največje število različnih indikacij ter strokovnjakov različnih profilov. Človek se počuti zdravega, če ga drugi sprejemajo takšnega, kot je. Ljudem s posebnimi potrebami je to zaradi okolice in odklanjanja težko doseči. Tu je konj izvrsten terapevt, ker ne ocenjuje in brez predsodkov sprejme vsakogar, odvisno je le od tega, kako se mu človek približa. Konj se ne pretvarja, ni maščevalen, ne kaznuje, ampak se samo umakne, veliko nudi in ničesar ne zahteva od nas in nas zato s svojim načinom na nek način prisili, da smo pri ravnanju z drugim živim bitjem

pristnejši in tudi bolj disciplinirani. Lavrič A. pravi, da konj ne razume besed, razen če se jih skozi leta šolanja nauči. Za pedagoga je sijajen pripomoček, ker zaradi svojega, za konje značilnega vedenja čredne živali, zaradi mehke dlake, lepote in telesne toplote naravnost vabi otroka, da naveže stik. Pri otrocih terapija več ali manj poteka skozi igro, pri tem pa se je potrebno držati nekaterih pravil. V terapijo pa je lahko vključena tudi vsakodnevna skrb za konja, hranjenje in čiščenje kot tudi poznavanje opreme konja in jahača. Rezultati specialnega pedagoškega jahanja in voltiziranja se kažejo v izboljšanju samospoštovanja in samozavesti, v boljši predstavi o podobi svojega telesa, zvišani motivaciji, pridobitvi občutka zadovoljstva, v izboljšanju prostorske predstavljenosti, v povišani koncentraciji in pozornosti ter v zdravi agresivnosti.

Športno rekreativno jahanje in vožnja vpreg

Gre za športno dejavnost oseb s posebnimi potrebami in rehabilitacijsko športno dejavnost, ki jo poučujejo in vodijo dodatno usposobljeni strokovnjaki za jahalni šport. Veje terapevtskega jahanja se močno prepletajo med sabo. Športno rekreativno jahanje ali vožnja s kočijo pa ima še najmanj opraviti z zdravljenjem, kar pove že samo ime. Osnovni cilj je šport in učenje jahanja ali vožnje v tekmovalne namene ali lastno veselje. Gre za samostojnost pri pripravi konja in čim večje doseženo znanje pri obvladovanju konja. Konj, oprema ter zahtevnost lekcije morajo biti prilagojene fizičnim sposobnostim jahača. Za dosego zadovoljstva jahača mora biti inštruktor seznanjen z zdravstvenimi težavami svojega učenca. Poznavanje diagnoze mu je v pomoč, da ve, kaj jahač v resnici zmore. Športno jahanje je terapija, kar dokazuje nasmeh ali uspeh jahača. Konj ne vzpodbuja le s samo aktivnostjo, temveč jahača fizično krepi in psihično omogoča boljšo samopodobo. Rezultati športno rekreativnega jahanja in vožnje s kočijo se kažejo v ustvarjanju samozavesti, odločnosti, vedrosti in zadovoljstvu, samodisciplini in potrpežljivosti ter v razvijanju športnega duha.

Uporaba konja v psihiatriji in psihoterapiji

Ta terapija že nekaj let dobiva vse konkretnje znanstveno osnovano in definirano podobo. Dokončnega strokovnega izraza za to področje terapevtskega jahanja še ni, prav tako pa tudi ne zasnovanega učnega in izpitnega programa.

Splošna bolnišnica Slovenj Gradec med prvimi bolnišnicami z laserskim zdravljenjem krčnih žil

Krčne žile (varice) spodnjih okončin prizadenejo približno 25 % žensk ter 15 % moških. Bolezen je počasen, čez vse življenje napredujoč proces, ki brez ustreznega zdravljenja bolniku povzroča vedno hujše težave. Težave so v začetku lahko le blažje, kozmetične, lahko pa hujše, v obliki hudih venskih razjed, ki zahtevajo tudi bolnišnično nego.

Do sedaj smo bolnikom s krčnimi žilami nudili le klasičen kirurški poseg, po katerem so bolniki ostali v bolnišnici vsaj 4 dni, po odhodu iz bolnišnice pa je bilo potrebno še nekajtedensko okrevanje. Danes pa lahko bolnikom nudimo tudi novo metodo zdravljenja krčnih žil - lasersko sklerozacijo (ki jo v tujini imenujejo EVLA - endovenous laser ablation), EVLT (endovenous laser therapy). Gre za ambulantni poseg, po katerem bolnik odide domov in se večinoma lahko že v kratkem času (v nekaj dneh, najkasneje pa v tednu dni) vrne na delo.

V svetu je to že več let priznana metoda, ki postaja zlati standard zdravljenja in pri bolnikih, ki so primerni za poseg, nadomešča klasičen kirurški poseg (stripping). Tovrstne posege so do sedaj pri nas opravljali v nekaterih zasebnih kirurških centrih, v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec pa smo se odločili, da bomo tovrstno zdravljenje zaradi njegovih prednosti nudili tudi našim bolnikom.

Specialist radiolog Primož Kovačič, dr.

med., je znanje interventne radiologije ter ultrazvoka nadgradil z novo lasersko metodo zdravljenja krčnih žil. V teamu z diplomiranimi sestrama Marjeto Bosilj in Klavdijo Kamenik je 15. oktobra 2009 na Oddelku za radiologijo slovenjegraške bolnišnice uspešno opravil prvi tovrstni poseg na Koroškem. Uporabljena je laserska tehnologija, ki je plod slovenskega znanja in razvoja podjetja Fotona. Ekipo se je izobraževala ter izpopolnjevala pri priznanem slovenskem strokovnjaku na tem področju asist. prim. mag. Andreju Šikovcu, dr. med., ki tovrstno lasersko terapijo uspešno izvaja že vrsto let.

Poseg je ambulanten, za izvedbo ne potrebujemo splošne anestezije ali operacijske dvorane. Bolnika že pred načrtovanim posegom pregledamo z ultrazvokom in ocenimo, ali je primeren za poseg z laserjem. Poseg poteka tako, da v obolelo veno na stegnu ali na goleni pod kontrolo ultrazvoka vstavimo optično vlakno. Področje okrog vene pred tem omrtvičimo z anestetikom. S pomočjo energije laserja veno zapremo. Bolnik po posegu obleče kompresijsko nogavico ter je z navodili za nego odpuščen v domačo oskrbo. Uspeh zdravljenja spremljamo pri kontrolnih pregledih.

Nova metoda zdravljenja krčnih žil v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec pomeni uresničevanje osnovnega cilja bolnišnice - izvajanje kvalitetnih in dostopnih zdravstvenih storitev ter ozdravljenega in zadovoljnega bolnika.

Lepo se je srečati s svojimi

Jože Fras

Na Volovškovi domačiji se je 13. junija 2009 prvič zbralo sorodstvo, ki izvira iz rodu Jožeta Popiča. Jože je bil sin mogočne Bošnikove domačije v Radušah, Volovškovo domačijo pa mu je koncem 19. stoletja kupil oče. Poročil se je s Čunkovo hčerjo iz Podgorja in rodilo se jima je pet otrok. Prva hči Micka (kasneje smo ji vedno rekli Solejka) se je poročila s Soletom iz Sv. Duha nad Suhim Dolom, sledil je sin Zepa, ki se je preselil in ustvaril družino na Repnikovi domačiji v Dobrovi, tretji Luka in četrti Pavel sta delo in dom našla v mestu Slovenj Gradec. Peti sin Fika je ostal na Volovškovi domačiji, najmlajši šesti otrok pa se je rodil Krasniški Francki, s katero se je Jože Popič poročil po smrti prve žene.

Dolgoletna želja, da bi se sorodniki vsaj za en dan vrnili k svojim koreninam, je bila prisotna pri posameznikih že dolgo, pravo pobudo za srečanje pa je dal Jerenkov Luka. Volovškov Viktor in njegova žena sta pobudo prijazno sprejela, organizacija je stekla in vabila so kmalu zaokrožila med

»žlahto«. Strah pred slabim vremenom je razpršila napoved lepega. In res, sončna in ravno prav topla sobota je bila olajšanje za gospodarja in darilo za vse, ki so se trudili okoli organizacije.

Že dopoldne se je zbralo okrog šestdeset potomcev Popičev. Resda so pričakovali večjo udeležbo, pa kaj, ko je bilo razlogov, zakaj se nekateri srečanja niso udeležili, veliko. Lep dan in dobra volja sta prispevala, da ni bilo zamere, saj smo bili vsi prepričani, da bo priložnosti za srečanja v naslednjih letih veliko in da bo še dosti razlogov za sproščeno veselje v skupni družbi sorodnikov v še večjem številu.

Družina Viktorja Volovška je vse zares gostoljubno sprejela in se posvetila vsem od najstarejšega do najmlajšega udeleženca srečanja. Nekateri so domačijo svojih prednikov bolje poznali, drugi pa so bili tam prvič, zato je gospodar v pozdravnem govoru na kratko opisal življenje na domačiji v preteklosti in danes. Sledil je izlet na Velke Mekete, kjer je na samem razpotju sredi gozda oživela pravljica zgodba o jagi babi in drugih gozdnih škrahtih, ki so včasih strašili mladež tu naokrog, posebej še takrat, ko so se prepozno ponoči vračali domov. Izlet je bil prekrasen, gozd in dišeči pokošeni travniki so bili obsijani s soncem, pred pohodniki razglednica Pohorja, otroci so tekali, odrasli smo si izmenjevali zgodbe in

že je pot zaokrožila nazaj na domačijo. Tam pa seveda dobra hrana in pijača, ki jo je za dobrovoljneže pripravil Bundrov Pavel, pecivo so napekle ženske same, za muziko in dodatno dobro razpoloženje pa je poskrbel Beno. Presenetili in razveselili sta tudi Volovškovi vnukinji, ki sta pripravili kratek glasbeni program. Ni manjkalo niti tekmovanje v vlečenju vrvi in glej presenečenje, v vseh poskusih so zmagale ženske! Na dvorišču se je tako plesalo, da se je prah kar dvigoval in je bilo treba »tancpodn« zalivati z zalivalko. Najmlajši so bili presenetljivo pridni in kar niso se mogli nagledati krav in teličkov, igrali so se, našel se je celo prostor za žogo, čeprav se ve, kako hribovita je Volovškova domačija. Najlepše pa se je bilo pogovarjati s svojimi, saj so se nekateri srečali prvič, pa tudi tisti, ki so pogosteje skupaj, so si imelo marsikaj povedati, saj za druženje vedno primanjkuje časa.

Jerenkov Luka si je zadal, da bo naredil osnutek družinskega debela in s pomočjo petih generacij prisotnih mu je to uspelo narediti. Prvi podatki so zbrani, za nadaljevanje bo potrebno še nekaj dela. Gotovo pa se bodo našli radovedni sorodniki, ki bodo o tem še kaj več napisali.

Volovškov dom je bil ta dan naš dom, dobro smo se počutili tam zgoraj med svojimi!

Četrto zlato odličje za mesto Slovenj Gradec

Vinko Klančnik

Mestna občina Slovenj Gradec je v mesecu novembru prejela že četrto zlato odličje za najlepše urejeno mesto v Sloveniji v kategoriji srednje velikih mest. Podelitev odličja je bila v soboto, 14. novembra, v Velenju.

Naše mesto vsako leto obiše komisija Turistične zveze Slovenije ter Ministrstva za okolje in prostor. Obisk opravijo dvakrat, na začetku poletja in v zgodnji jeseni. Kriteriji ocenjevanja so zelo strogi, poleg lepo cvetličnega kraja ocenjujejo tudi druga področja: odvoz smeti, urejenost lokalov, kulturni utrip v mestu in kvaliteto življenja na sploh.

Mestna občina Slovenj Gradec za cvetličenje mesta namenja precej finančnih sredstev. V to urejanje okolja sem aktivno vključen že preko trideset let. Konec sedemdesetih let prejšnjega stoletja smo skrbeli predvsem za cvetličenje cvetličnih korit v mestnem središču. V okoliških zaselkih našega mesta smo posadili okrog 1600 različnih vrst dreves in preko 10000 različnih grmovnic. Že takrat smo od Turistične zveze Slovenije prejeli priznanja; štirikrat bronasto odličje, petkrat srebrno odličje in kot sem že omenil, štirikrat zlato odličje. Tem odličjem smo dodali še srebrno odličje komisije dvanajstih evropskih držav, ki je naše mesto ocenjevala v programu ETENTE FLORALLE.

Po letu 2000 smo začeli z urejanjem večjih cvetličnih gred. Do sedaj smo jih uredili že osemnajst in posadili več tisoč sadik trajnic.

Smo ena od prvih občin v Sloveniji, ki je po vzoru mnogih evropskih držav začela intenzivno urejati okolje s trajnicami, ki so cenovno zelo ugodne, nasad pa krasijo od zgodnje pomladi pa vse do pozne jeseni in nekatere tudi v zimskem času. Zanimive so tudi, ker mnoge privabljajo različne žuželke; metulje, čebele in podobno. Za obdobje treh let, do leta 2012, smo sprejeli zelo zanimiv program urejanja našega mesta. Nove cvetlične grede bodo nastajale v parku Rožnik pod Legensko planoto in v parku Pohorje za Upravno enoto. V Kuharjevem parku bomo obogatili nasade z zasaditvijo novih dreves ob reki Suhodolnici. Veliko pozornosti bomo namenili cvetličnemu Glavnega trga. Od tam bomo postopoma umaknili velika betonska korita, ki niso v okras

staremu mestnemu središču. Nastajale bodo manjše cvetlične grede, predvsem pod krošnjami dreves. Tudi Trgu svobode in Gosposvetki cesti bomo po končani rekonstrukciji namenili precej pozornosti.

Uredili bomo nekaj novih cvetličnih gred tudi v drugih zaselkih: Celjska cesta, naselje Polje in v Gaju miru na Štibuhu. V našem programu z nasveti sodelujejo mnogi slovenski strokovnjaki s področja hortikulture.

Prepričani smo, da bo naše mesto v treh letih dobilo novo, še lepšo podobo, ki bo v ponos nam, ki tu živimo, in v veselje mnogih turistov, ki prihajajo v naše kraje.

Strokovna ekskurzija lastnikov gozdov KE Slovenj Gradec – Kamnik 2009

Peter Cesar, inž. gozd.,
Zavod za gozdove Slovenije,
Območna enota Slovenj Gradec

Foto: Peter Cerar

Že nekaj let zapored na KE Slovenj Gradec organiziramo strokovne ekskurzije za lastnike gozdov, kjer jim želimo predstaviti del gozdarstva v različnih delih Slovenije. V oktobru smo odšli na pot s posestniki gozdno gospodarske enote Plešivec, revirja Sele in Razbor.

Cilj letošnje ekskurzije je bil ogled poškodovanosti in sanacije obsežnega vetroloma, ki se je zgodil 13. julija 2008 na področju občin Kamnik in Gornji Grad. Tega dne je veter v Sloveniji podrl preko 300.000 m³ gozdnega drevja, kar se šteje za eno največjih katastrof v naših gozdovih. Največ gozdov je bilo poškodovanih ravno na meji omenjenih občin na področju prelaza Črnivec.

V občini Gornji Grad je bilo poškodovanih okrog 700 ha gozdov, od tega uničenih skoraj 400 ha gozdov in skupaj podrtih 150.000 m³ drevja. V občini Kamnik je bilo močno poškodovanih okrog 1.300 ha gozdov, 250 ha popolnoma uničenih, skupaj 150.000 m³ podrtega drevja. V obeh občinah so bili poškodovani pretežno zasebni gozdovi, katerih lastniške meje v naravi niso bile povsod znane. Veliko lastnikov je ekonomsko neodvisnih od teh gozdov in velik del jih ni bil usposobljen in opremljen za delo v gozdu. Pri sanaciji so sodelovali izvajalci iz Slovenije in tudi iz tujine. Prisotna je bila različna mehanizacija za strojno sečnjo, klasična sečnja in traktorsko spravilo sta se opravljala le na predelih manj poškodovanih gozdov.

Po opravljeni sečnji bo večji del poškodovanih gozdov prešel v naravno nasemenitev in obnovo, del gozdov bodo obnovili s setvijo semen gozdnega drevja, okrog 90 ha pa bodo v prihodnjih letih obnovili s sadnjo različnega gozdnega drevja, predvsem listavcev.

Ob uspešnem spravilu poškodovanega drevja je potrebno poudariti, da je pri tem nevarnem delu bil največji uspeh, da ni bilo nobene smrtne žrtve ali resnejše poškodbe zaposlenih, kar gre prav gotovo pripisati strokovnemu pristopu gozdarjev ZGS in usposobljenosti sodelujočih izvajalskih podjetij.

Črnivec, 20. 7. 2008

Črnivec, 20. 7. 2008

Črnivec, 23. 10. 2009

Za konec smo si želeli ogledati še Arboretum Volčji potok, kjer na površini 90 ha uspeva približno 2.500 vrst in sort iglavcev in listavcev ter okoli 300 samoniklih zelnatih rastlin, vendar nam je daljši vodeni ogled preprečil jesenski dež. Morda so imeli pri ogledu parka več sreče lastniki gozdov gospodarske enote Pohorje, revirja Pameče in Golavabuka v začetku meseca novembra.

Dež je skalil pogled

Razlaga v Arboretumu

Črnivec, 23. 10. 2009

Sanirane površine - pogled iz letala

Akcija – ohranimo podobo Uršlje gore

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd,
Zavod za gozdove Slovenije,
Območna enota Slovenj Gradec

Foto: Gorazd Mlinšek

Uršlja gora je najbolj vzhodni del Karavank. Visoka je 1698 m. Opazna je z mnogih slovenskih vrhov na vseh straneh neba. Je gora, ki med seboj povezuje Korošce. Na gori je stičišče občinskih mej treh koroških občin Mestne občine Slovenj Gradec, Občine Črna na Koroškem in Občine Ravne na Koroškem. Uršlja gora je koroška »sveta« gora. Na njej je najvišja ležeča cerkev v Sloveniji. Leta 1570 so gospodarji kmetij na uršljegorskih strminah Plešivčnik, Macigoj, Naravnik, Šisernik, Verneršek, Močilnik in Prevolnik sklenili sezidati božji hram. Velika cerkev, ki je posvečena sveti Uršuli, je bila sezidana leta 1602. Uršlja gora je zanimiva za najrazličnejše uporabnike prostora pod njo in na njenem vrhu. Na njej se srečujejo planinci, ki si privoščijo počitek v planinski koči. Vrh Uršlje gore radi obiskujejo ljubitelji narave, predvsem pa botaniki in drugi biologi, pa tudi ostali amaterski opazovalci pestrega planinskega življenjskega prostora. Gora je zanimiva tudi za lovce, še posebno pa za gozdarje. Na vrhu je televizijski oddajnik Plešivec, preko katerega potekajo številne informacije po koroških domovih.

Strma pobočja Uršlje gore so porasla z lepimi gozdovi, nad katerimi se dviga plešasti vrh. Pred štirideset in več leti je bil vrh gore bolj neporasel z drevjem kot danes. Skalnati grebeni in stene Vranščice, Šmohorice in Kozjegja hrbta so bili bolj vidni iz doline. Od hiše kmetije Lautar v Jazbini so opazovali vrh. Vrh je v sedanji podobi sestavni del kulturne krajine, saj ga je pred več kot štiristo leti oblikoval in ga še danes vzdržuje človek. V preteklosti se je paslo na gori veliko ovc. Naravno pomlajevanje je bilo onemogočeno. V petdesetih letih se je zgornja gozdna meja dvignila. Prišel se je zaraščati sam vrh. Narava je neumorna, stalno celi rane v gozdnem prostoru. Danes predstavljajo travnate površine s šopi in skupinami drevja, rušja in zelene jelše pester življenjski prostor mnogim planinskim rožam in drugim rastlinskim

vrstam. Veliko biotsko pestrost dajejo uršljegorskim travniščem številne živali. Med njimi sta tudi zaščiteni gozdni kuri ruševci ali mali petelin in veliki ali divji petelin. Na njih se pasejo gamsi, srne in srnjaki in zaščiteni planinski zajci.

V kolikor bi se Gora zarasla, bi izginili habitati posameznih zakonsko zaščiteneh rastlinskih in živalskih vrst. Z gozdom porasel vrh bi bil s krajinskega vidika nezanimiv. Zmanjšala bi se rekreacijska in estetska funkcija (planinarjenje, pohodništvo). Drevje v gozdovih na tej nadmorski višini bi bilo zaradi kratke vegetacijske dobe gosto vejnato in manj kvalitetno, lesnoproizvodna funkcija gozda bi bila manj pomembna. Zato koroški gozdarji že vrsto let strokovno načrtujejo posege v zaraščajoče predele

Obveščanje pohodnikov na Uršljo goro o akciji

ovršja Uršlje gore in drugih koroških planin. Gozdarjem Zavoda za gozdove Slovenije Območne enote Slovenj Gradec nudijo strokovno pomoč strokovnjaki Zavoda za varstvo narave Območne enote Maribor. Že vsa leta so pri izvedbi načrtovanih del aktivni poleg gozdarjev tudi lovci. Že v letu 2008 so gozdarji ZGS OE Slovenj Gradec organizirali delavnico z naslovom »Uršlja gora med preteklostjo in prihodnostjo«, na kateri so sodelovali vsi uporabniki prostora na ovršju Uršlje gore. Na delavnici, katera je potekala v oktobru pri Ošvenu pod Uršljo goro, so bili seznanjeni z načrtovanimi posegi na zaraščajočih površinah Uršlje gore. Eden od zaključkov delavnice je bil, da se mora preprečiti zaraščanje Uršlje gore. Na pobudo gozdarjev ZGS OE Slovenj Gradec in pod njihovim nadzorom so lansko leto gozdni delavci Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec očistili jugovzhodni del gore. Ta del je lažje dostopen, zato so posekana drevesa vlačili s traktorjem v nižje predele ob kamionsko cesto, kjer so bili sečni ostanki zmlati. Težje dostopni zahodni in jugozahodni zaraščajoči predeli so bili očiščeni zaraščajočega drevja 17. oktobra 2009. Medijsko podprto akcijo so organizirali Zavod za gozdove Slovenije OE Slovenj Gradec, Zavod za varstvo

Padla so prva drevesa

Župan Mestne občine Slovenj Gradec Matjaž Zanoškar med udeleženci akcije

narave OE Maribor in Koroška lovska zveza. Akcije se je udeležilo čez 70 lovcev in lovka (LD Pogorevc, LD Prežihovo, LD Podgorje, LD Slovenj Gradec). Gozdarjem in lovcom so se pridružili še planinci, med katerimi so bili zelo aktivni markacisti. Že pred samim pričetkom so na vseh dohodnih poteh na goro izobesili obvestila o akciji čiščenja zaraščajočih predelov na Gori. Prostovoljci so se razdelili na več skupin. V vsaki skupini so bili 3 do 4 udeleženci z motornimi žagami, ki so podirali in izdelovali predhodno označeno drevje za posek,

ostali pa so spravljali posekano drevje in veje na gozdni rob. Nekaj drevja so izdelali, tega bodo porabili planinci za drva v planinski koči. V posameznih skupinah in šopih drevja so posekali smreke, posamezne poškodovane macesne in vratičje (zelena jelša). Vsaka skupina je imela svojega vodjo. Akcija je potekala od 8. ure do 14. ure. Vsi udeleženci akcije smo bili aktivni ves čas. Pohvalil nas je župan Mestne občine Slovenj Gradec Matjaž Zanoškar, ki je prišel peš na »Urško« od Poštarskega doma. Ni se moral načuditi, da se je akcije

udeležilo toliko prostovoljcev. Dejal je, da je ta akcija tudi dokaz, da Uršlja gora združuje Korošce in Korošice. Udeleženci akcije iz Zavoda za varstvo narave, so dejali, da tako številno prostovoljno udeležbo na akciji lahko izvedejo še samo na Koroškem.

Uspeh čistilne akcije je bil zagotovljen že s predhodno dobro pripravo dela, katera je potekala pod strokovnim vodstvom vodje odseka za gozdne živali in lovstvo v ZGS OE Slovenj Gradec Zdravka Miklašiča in naravovarstvenika (Zavod za varstvo narave OE Maribor) Jurija Guliča ter starešine Lovske družine Prežihovo Antona Navodnika. Piko na i pa so dali pridni aktivni udeleženci. Vsem se gozdarji prav lepo zahvaljujejo. Hvala lepa tudi donatorjem, ki so finančno ali kako drugače podprli čiščenje ovršja Uršlje gore letos in lani. Občini Slovenj Gradec, Občini Črna na Koroškem in Občini Ravne na Koroškem.

Zaraščajoči vrh Uršlje gore

Padli so tudi bolni, nekvalitetni macesni

Mladi planinci Planinskega društva Panorama iz Dobrove pri Ljubljani so prisluhnili gozdarju o namenu akcije na vrhu Uršlje gore

Udeleženci pred začetkom dela

Nekaj utrinkov s strokovne ekskurzije na avstrijskem Koroškem

Jure Čas, Alja Zorman

Koroško gozdarsko društvo je v oktobru organiziralo strokovno ekskurzijo v Avstrijo, tokrat prvič v organizaciji novega vodstva. Ogledali smo si največjo in najmodernejšo žago za predelavo iglavcev Offner. Na žagalnici se dnevno razžaga med 25003000 m³ lesa, letno to znaša med 700.000 in 800.000 m³ lesa. Nadalje smo si ogledali še največje podjetje RZ Holzindustrie v kraju Wiesenau, kjer letno razžagajo 240.000 m³ okroglega lesa iglavcev. Večino proizvedenih artiklov nato štiristransko poskoblajo in odprodajo na trg daljnega vzhoda.

Na skladišču

Notranjost žagalnice

V upravljalnem prostoru žagalnice

Z leve: Mitja Jandl, Jure Čas in Leopold Mori

Pred stavbo kogeneracije na ljubje v kraju Wiesenau

Podelili Vrunčeva odličja

Jože Potočnik, prof.

Mestna občina Slovenj Gradec podeljuje Vrunčevo nagrado in Vrunčeve plakete za posebne uspehe v pedagoškem delu oziroma šolstvu od leta 1963. Nagrada se imenuje po domačinu Franju Vrunču, učitelju, političnemu delavcu in narodnemu heroju. Kot komandir celjske čete je bil avgusta 1941 ranjen, ujet in 25. avgusta 1941 v Mariboru ustreljen. Po njem se je imenovala osnovna šola v Slovenj Gradcu.

Ob dnevu prosvetnih delavcev, 2. septembra 2009, je na svečanosti v kulturnem domu Vrunčeva odličja podelil župan Mestne občine Slovenj Gradec.

Prejemniki Vrunčevih plaket

Helena Merkač, profesorica slovenščine v Srednji zdravstveni šoli. Poleg vzornega pedagoškega dela je dolga leta recenzentka mnogih knjižnih edicij in več kot petdesetih leposlovnih, strokovnih in poljudnoznanstvenih ocen.

Melita Rošer, specialna pedagoginja, svetovalka, zaposlena na Tretji osnovni šoli, nudi zavetje učencem s posebnimi

potrebami in jih izobražuje. Vestno opravlja delo v posebnem programu vzgoje in izobraževanja za otroke in mladino z zmerno in težko motnjo v duševnem razvoju.

Aleksander Djukanović, profesor kitare v Glasbeni šoli Slovenj Gradec. Njegovi učenci so na regijskih, državnih in mednarodnih tekmovanjih dosegli izjemne uspehe. Na teh tekmovanjih so prejeli skupno 48 nagrad.

Vrunčevo nagrado je prejela Danica Doler Švab, profesorica strokovno teoretičnih predmetov, od leta 2001 direktorica Šolskega centra Slovenj Gradec. Kolegij ravnateljev je direktorico Danico Doler Švab predlagal za Vrunčevo nagrado zaradi njenega vestnega in angažiranega pedagoškega ter menedžerskega dela v Šolskem centru Slovenj Gradec. Praznično vzdušje je s koncertom obogatila pevska skupina Nova.

Prejemniki Vrunčevih odličij 2009 od leve: Aleksander Djukanović – Glasbena šola Slovenj Gradec, Melita Rošer – Tretja OŠ Slovenj Gradec, Matjaž Zanoškar – župan MO Slovenj Gradec, Danica Doler Švab – direktorica Šolskega centra Slovenj Gradec, Helena Merkač – Srednja zdravstvena šola

Nov »križev pot« v cerkvi sv. Danijela

Leopold Korat

Na drugo, sončno in toplo oktobrsko nedeljo smo v župniji Razbor imeli lepo slovesnost. Posamezne domačije so kupile nov »križev pot«. Štirinajst postaj smo pritrdili po vsej notranjosti cerkve. Okvije (lesene) smo obnovili, podobe pa so čisto nove (risane). To lepo pridobitev za župnijo sv. Danijela je blagoslovil g. škof Peter Štumpf iz Maribora. Po maši smo odšli na igrišče pred cerkvijo, kjer so bili postavljeni in pripravljeni za blagoslov kmetijskih strojev, predvsem traktorji. Po blagoslovu od stroja do stroja smo si jih z veseljem ogledali. Na hitro smo pripravili še tekmovanje: kateri traktor je najstarejši, kateri šofer traktorja je najstarejši in kdo je traktor pripeljal najdlje. Veliko veselja in tudi smeha je bilo ob tem. Dobre gospodinje so napekle veliko peciva,

odojek je dobro teknil in vse skupaj je bilo zalito z dobrim andrejevim vinom. Ker je bilo tako srečanje z blagoslovom kmetijskih strojev prvič v župniji, smo bili vsi istega mišljenja, da naj bi postalo tradicionalno. Saj so stroji danes človeku v veliko pomoč, človek v teh hribih pa je vedno v nevarnosti - zato je blagoslov »od zgoraj« še kako potreben.

Blagoslov kmetijskih strojev

Voščilo

To voščilo je namenjeno **Hedviki Škrubej - Ridl**, doma iz Šmartna pri Slovenj Gradcu, ki je 3. oktobra letos praznovala svoj 96. rojstni dan. Še obilo zdravja in veliko srečnih dni v krogu svojih najdražjih ji iz srca želimo mož Ivan in vsi sorodniki iz družin Škrubej, Štruc, Ridl, Krevh, Majcen in Knez. Vsi skupaj ji v en glas vzklikamo: Še na mnoga leta!

Oto Sekavčnik – 85-letnik

Jože Potočnik, prof.

Oto Sekavčnik, nekdanji predsednik Občinskega ljudskega odbora, dolgoletni direktor Tovarne usnja Slovenj Gradec (TUS) in družbenopolitični delavec v drugi polovici prejšnjega stoletja, je znan starejši generaciji v Mislinjski dolini in koroški regiji.

Rodil se je 28. oktobra 1924 v številni družini v Starem trgu pri Slovenj Gradcu. Že v rani mladosti je ostal brez matere, ki jo je pogrešal tudi v mladeniških letih.

Po osnovni šoli in nižji gimnaziji je končal trgovsko šolo v Ljubljani, ekonomsko šolo pa v Mariboru.

Vihra druge svetovne vojne tudi njemu ni prizanesla. V Ljubljani je kmalu postal aktivist OF. Pri Slovenskem poročevalcu je skrbel za ciklostni papir in drugi material. Nemškemu pozivu se je izognil na ta način, da je zapustil Ljubljano in se vključil v partizanske vrste. Toda v hajki blizu Kočevja je bil ranjen in ujet. Preživel je nacistično taborišče Mauthausen ter se izčrpan in bolan vrnil v domači kraj. Po zdravljenju v slovenjgraški bolnišnici se je zaposlil v trgovski družbi v Ljubljani. Po odsluženju vojaškega roka se je vrnil v Slovenj Gradec in sodeloval pri organizaciji poslovalnic potrošniških zadrug, postal poverjenik za trgovino in preskrbo. Hkrati je neprofesionalno opravljal še funkcijo sekretarja Okrajnega odbora OF za Koroško do ukinitve slovenjgraškega okraja leta 1955.

Oto Sekavčnik je bil nato predsednik Občinskega ljudskega odbora Slovenj Gradec od leta 1957 do 1962. Naj povemo, da so od leta 1919 dalje v predverju Mestne občine Slovenj Gradec predstavljene podobe vseh županov. Oto Sekavčnik je bil markantna osebnost tistega časa. Njegovim govorniškim nastopom so ljudje radi prisluhnili. Občani so se v njegovi pisarni pogosto oglašali, razumel je njihove težave in tegobe, rad je svetoval in pomagal reševati njihove probleme. Sekavčnik je bil prvi župan, ki je podelil prvo občinsko nagrado akademskemu slikarju Karlu Pečku pred petdesetimi leti.

Drugi del njegove delovne poti je bilo gospodarstvo. Od leta 1963 do 1978 je uspešno opravljal funkcijo direktorja Tovarne usnja Slovenj Gradec (TUS). To je bil čas, ko je tovarna postala ena

najuspešnejših podjetij na Koroškem. TUS je bilo eno izmed prvih slovenjgraških podjetij, ki je začelo izvažati. V slovenskem merilu je predstavljalo vzorčni model vlaganja in sodelovanja s tujim partnerjem. Obrat gumirane žime (od leta 1973 NTU), ki ga je vodil Roman Grah (nagrajenec GZS), se je v sodelovanju z nemškim partnerjem hitro uveljavljal in potrdil na evropskih tržiščih.

TUS, ki jo je vodil Oto Sekavčnik, za njim Ivan Bošnik, je bila zraščena z okoljem in je pomagala pri razvoju in napredku občine. O razvoju, uspehih in krizah TUS prikazujejo njihovi zborniki in almanahi: TUS, 140 let; Johnson Controls-NTU, 40 let odličnosti; TUS ko-si, naših 30 let; Prevent, pol stoletja razvoja.

Oto Sekavčnik se je invalidsko upokojil leta 1978. Tovarniško glasilo Poročevalec je ob njegovem odhodu med drugim sporočilo: »Več kot 15 let je bil Oto Sekavčnik glavni direktor naše delovne organizacije, jo zelo uspešno vodil, reševal probleme, nam svetoval in pomagal. Kako gospodariš danes, boš videl jutri, je bilo njegovo načelo. Direktor Sekavčnik je včasih občutil, da so bile težnje drugačne, toda vedno je skušal doseči čim boljši rezultat.«

Oto Sekavčnik, ljudski tribun, je bil v drugi polovici prejšnjega stoletja član ali predsednik različnih odborov, organizacij in združenj. Navajamo le nekatere: predsednik Društva za ohranjanje tradicije TUS, predsednik programskega sveta Koroškega radia, predsednik občinske konference SZDL, poslanec gospodarskega odbora Skupščine SRS, član upravnega odbora LB Koroške banke Slovenj Gradec, aktivno je deloval v zavarovalnici Maribor, v Zavarovalnici Triglav itd.

Jubilant Oto Sekavčnik, večletni predsednik občine Slovenj Gradec, dolgoletni direktor TUS in dolgoletni družbenopolitični delavec v Mislinjski dolini, na Koroškem in v Sloveniji, je za svoje požrtvovalno delo prejel številna društvena, krajevna, občinska in državna priznanja in odlikovanja, med drugimi: red dela s srebrnim vencem, red zaslug za narod s srebrnimi žarki, zlati znak OF slovenskega naroda, plaketo občine Slovenj Gradec za pomembne uspehe pri razvoju samoupravnih odnosov in za vsestranski prispevek k napredku občine. Za visok življenjski jubilej mu čestitajo in želijo dobrega zdravja prijatelji Društva za ohranitev tradicije TUS, nekdanji sodelavci na občini, v tovarni in drugi sodelavci v organizacijah in društvih.

Miha Jazbec – 85-letnik

Mihaela Lenart

Življenje je kot knjiga; včasih so njene strani žalostne in sive, a včasih mavrične in iskrive. Mihova knjiga piše o tem, kako je bil pred osemdesetimi leti kot četrti otrok v zibelko življenja položen očetu Francu in materi Urški Jazbec na Ravnah. Življenje mu ni prizanašalo. Kot otrok je bil zelo bolan, a kljub temu je moral poprijeti za delo na domači kmetiji kot vsi ostali otroci. Spominjam se, kako sva skupaj hodila delat v gozd; s seboj sva vzela sekuro, žago in cepin, za malico pa kos kruha, liter »tolkeca«, včasih celo klobaso in špeh. Tako sva sekala in žagala Miha je vedno vedel, kako je treba zasekati, da bo drevo padlo v pravo smer. Ko pa je bilo sonce visoko na obzorju in je postalo vroče, sva se ulegla v travo in počakala, da je vročina ponehala, potem pa nadaljevala z delom.

Pravijo, da če hočeš biti vsaj malo srečen in imeti košček neba na zemlji, se moraš pomiriti z življenjem, se sprijazniti s svojim lastnim življenjem in ga sprejeti takšnega, kot je. Pomiriti se moraš s svojim delom, z

Miha med sorodniki in prijatelji sedi med muzikanti

ljudmi okrog sebe, njihovimi napakami in slabostmi. Miha se je sprijaznil s svojimi življenjskimi pogoji: obstanka doma ni imel, za vedno je zapustil dom, ko mu je umrla mama, in pot ga je vodila od Zavodnej do Razborja, ustavljal se je pri številnih kmetih in jim pomagal pri težkih kmečkih opravilih. Za nekaj časa je našel dom na Ravnah pri Konovšku, zdaj pa, ko so ga utrudila leta, se je naselil na Razborju pri Krničniku, kjer skrbijo zanj.

Gospo Jožico kliče za mamo, saj pri njej najde toplo besedo in razumevanje. Miha ve, da je v življenju pomembno biti preprosto človek in preprosto živeti. Najlepše je zazreti se v nebo in videti sonce, opazovati cvetje in zvezde ponoči, delati, kar te veseli in biti zadovoljen. Kljub težkemu življenju je vedno dobre volje, nasmejan, občasno si privoščiti kakšno pivo in se zavrti ob dobri glasbi. Želimo mu še na mnoga leta!

Pokopališče za male živali

Martina Sušec Valentar, dr. vet. med.,
VP Slovenj Gradec

Nemalo lastnikov domačih ljubljencev želi le-te pospremiti na zadnjo pot s posebnim slovesom. Našega ljubljence lahko pokopljemo z enakim spoštovanjem kot sorodnika. Trenutno poznamo dve službi, ki opravljata to dejavnost. Pogrebno podjetje Maribor ter podjetje Cremona. V Cremoni poskrbijo za zasebno kremacijo vašega hišnega ljubljence v posebnem certificiranem krematoriju za hišne ljubljence.

Kaj storiti ob izgubi hišnega ljubljencea in kaj morate vedeti ob izgubi vaše hišne živali?

Katere živali sodijo med male (hišne) živali

Med male živali sodijo psi, domače mačke, domače ptice, mali glodavci, terarijske, akvarijske in druge živali, ki se vzrejajo ali redijo za družbo, rekreacijo, varstvo in pomoč človeku.

Prijava smrti

Za pokop male živali na pokopališču za

male živali potrebujete dovoljenje za pokop, ki ga po pregledu preminule živali izda izbrani veterinar. Veterinarske preglede trupov malih živali opravljajo na zahtevo imetnika živali verificirane veterinarske organizacije.

Prevoz živali

Za prevoz živali do Pogrebnega podjetja Maribor, vrtnarija Dobrava, poskrbi imetnik živali sam. Žival mora biti v ustrezni nepropustni vreči, ki jo lahko prevzamete na Pogrebnem podjetju Maribor, Cesta XIV. divizije 39/a, 2000 Maribor, na vrtnariji Dobrava ali po dogovoru pri svojem veterinarju. Prevoz in pokop poginule živali se mora opraviti v 24 urah, v času poletja v 12 urah. V primeru hrambe živali v ustrezni hladilnici se prevoz opravi po dogovoru.

Možnost upepelitve in pokopa z žaro

Pogrebno podjetje Maribor bo v sodelovanju z avstrijskim krematorijem ponujalo možnost upepelitve in shranjevanja pepela v žari. Pri tej alternativni možnosti pokopa ni potreben prevoz v nepropustni vreči in se lahko opravi kasneje kot v 24 urah.

Pogreb

Pogreb se lahko izpelje le z dovoljenjem za pokop, ki ste ga prejeli od veterinarske organizacije. Pokop trupov malih živali namreč ni dovoljen v primeru suma

prisotnosti kužne bolezni. Pogrebno podjetje Maribor uredi vse potrebno za pripravo grobnega mesta in pokop hišne živali, kar zajema:

- vpis živali v evidenčno bazo in določitev grobnega mesta;
- prevzem živali v nepropustni vrečki;
- položitev v krsto ali škatlo;
- osnovno organizacijo pokopa (izkop jame, pogrebna slovesnost, položitev v jamo, pokop in prva ureditev groba).

Pogrebna slovesnost se lahko prilagodi vašim željam in potrebam ter vključuje govore in glasbeno spremljavo.

Tudi pri pokopu malih živali je potrebno grobno mesto plačati. Na pokopališču za male živali v Mariboru tako dobite uporabno pravico s podpisom najemne pogodbe, ki se sklene minimalno za obdobje 5 let. Cena najema je 30 Eur. letno. V ceno je všteto tudi vzdrževanje groba in nasadov.

Posvetujte se z vašim veterinarjem, kako dostojno ravnati z vašim ljubljencekom, ko ta za večno zaspi.

O mostovih Selčnice

Dr. Ivan Lah

V vrtcu na Selah so se vzgojiteljice z otroki lotile zanimive snovi: odkrivanja Selčnice. Tudi pristop je zanimiv, po načelu: več ljudi več ve. Takšno iskrivo načelo me je spodbudilo, da skušam mladim raziskovalcem dati še svoj prispevek.

Današnji potok Selčnica ima to ime šele kakšnega pol stoletja, po kraju Sele, na čigar meji teče od izvira pod Lesnikom do Pikerske bajte – svoje ime pa obdrži celo vse do izliva v Mislinjo pri Bukovski vasi. Prej se je potok več stoletij imenoval Sečnica. Torej ne po kraju Sele, ampak v zvezi z domačijo Sečnjak na Selah. S spodnjih slik se vidi, da so bili zapisi potoka različni: Settschnitza Bach (nemški zapis v času, ko je bilo slovensko ozemlje pod Avstrijo), Sečnica potok (v času Kraljevine Jugoslavije 1918–1941), v času nemške okupacije (1941–1945) pa so jo poimenovali celo Sečnjak Bach (po nemško so vodotoki namreč praviloma moškega spola, zato jim je namesto Sečnica Bach bolj ustrezalo Sečnjak Bach). Pri tem je zanimivo, da so namesto nemške črke »TSCCH« uporabili kar slovenski »čč« s kljukico, ki je sicer nemščina ni rada uporabljala. Podatki o tem se najdejo v zemljiški knjigi v Slovenj Gradcu.

Po letu 1945 se je potok nekaj časa še imenoval po starem Sečnica, nakar je v drugi polovici 20. stoletja neznano kdaj in zakaj dobil današnje ime Selčnica. Najbrž se bo to ime obdržalo, zato bomo v pričujočem besedilu ostali pri tem najnovejšem imenu.

Mostovi čez Selčnico pri domačiji Apačnik v času okrog leta 1950

Pri Apačniku je potok Selčnica meja med Selami in Vrhami; nekdanje se je ta del Vrh imenoval Male Vrhe. Za prehod s Sel na Male Vrhe in obrnjeno je bilo pri Apačniku v tistem času kar nekaj možnosti: dva mosta za vprežno živino (na spodnjih slikah 1 in 2), naravni prehod čez vodo za vprežno živino (3), brv za pešce (4), mostiček za pešce (5) in brv na jezu za drzne in raziskovalne šolarčke (6).

1. Lesen most za vprežno živino k apaški žagi je služil za prevoz hlodov na žago in odvažanje rezanega lesa z žage. Ni imel ograje, za kasnejšo uporabo traktorjev je bil prešibak. Most je bil za silo

Zračni posnetek domačije Apačnik

vzdrževan, v rabi več stoletij in tudi še nekaj časa po letu 1950.

2. Lesen most za vprežno živino z apaškega dvorišča proti gozdu in naprej proti Hovniku ali Polanarju. Ni imel ograje. Nekdanje, ko je bila kmetija Hovnik še pristava apaške opatije, je služil za gospodarsko povezavo med Apačnikom in Hovnikom. Čezenj se je iz gozda vlačila hlodovina, strelja idr. Tod je vodila najkrajša pot od Apačnika na gornje Sele, sicer vlažna in blatna, a v poletni vročini hladna in osvežilna. Most je obnavljan in tudi za težje tovore še danes v rabi.

3. Za prigon konjev na podkovanje h kovaču so se konjarji najraje posluževali kar naravne poti čez potok. Tam je bilo mogoče za silo prepeljati čez vodo tudi vprežno živino z vozom.

4. Turistična Planinska pot 1 je peljala čez leseno brv, približno en meter široko, samo za pešce. Za ograjo je imela eno samo »ranto«, ki je bila na eni strani pritrjena na staro vrbo, na drugi pa na v zemljo zabiti lesen kol. Danes je ni več. Ta Turistična Planinska pot 1 je danes speljana čez most (2), za njim pa zavije levo čez kratko brv nad gozdnim potočkom in naprej v gozd po stari pešpoti od Apačnika proti Sečnjakovim travnikom.

5. Lesen, približno dva metra širok mostiček brez ograje, ki je peljal od vogala prejšnje apaške hiše proti cerkvi sv. Miklavža. Namenjen je bil predvsem pešcem, morda tudi pohlevnejšim lahkim konjičem, ki so jih vodili na podkovanje h kovaču. Za težke ali plašne konje ni bil

primeren, ker bi konj lahko padel globoko v vodo.

6. Na jezu je bila za potrebe kovačije pritrjena še zasilna deska, po kateri je kovač uravnaval zapornice in s tem pretok vode. Po njej so zvedavi šolarji skrivaj prečkali ta kovačev jez in ga raziskovali. Danes sta pri Apačniku le še dva mosta čez Selčnico.

Zgodbe o mostičku (5)

Ta preprost lesen mostiček je bil za nekdanje šolarje še posebej zanimiv. Dolg kakšnih 6-7 m in okoli 2 m širok, brez ograje. Pod njim se je pričela postopoma globlja voda kovačevega jezu. Zato so pod njim v umirjeni vodi švigale postrvi. Šolarji smo jih z mostu radi opazovali. Ko se je nekega dne gruča radovednih šolarjev na poti iz šole postavila ob robu mostu in v sklonjeni vrsti občudovala postrvi tam spodaj, je bila ta podoba za triletnega apaškega dečka sila mamljiva. Neopazno se je od zadaj približal šolarjem in prvega pahnil z mostu v vodo. Mali deček je smejoč se zbežal proti domači hiši. Šolarji smo bili sprva presenečeni, a hitro smo se pričeli smejati nepričakovanemu dogodku. Le ubogi Liks se je kar nekaj časa kobacal tam spodaj po vodi, preden se je pokazala njegova kuštrava in mokra glava. Komaj je doumel, kaj se je pravzaprav zgodilo. Brez hujših posledic, le mokra oblačila si je pod mostom ožemal kos za kosom, je otresal mokro glavo in pri tem mrmral krepke nerazumljive besede.

Razen postrvi pa je imel ta mostiček tudi svoje skrivnosti. Med nekdanjo apaško hišo in mostičkom je peljala ozka cesta. Vprežni vozovi so tod vozili sicer brez težav, traktorji, zlasti tovornjaki pa so morali že paziti, da ne bi zadeli ob vogal hiše ali še slabše, da bi se jim ugreznil rob potoka. Tok Selčnice je bil na tem mestu usmerjen namreč naravnost proti vogalu hiše, zato je voda ob večjih nalivih nevarno spodjedala oster rokav in izpirala strmi rob. Da bi zaščitili cesto in hišo, so tam breg v dolžini nekaj metrov zaščitili z močnim lesenim opažem. A voda je voda, nenehno na delu. Lesen opaž je sicer vzdržal, a voda je pričela izza njega izplakovati razmočeno zemljo, pesek in drug drobir. Med opažem in novim bregom je tako nastalo do pol metra praznine, ki jo je kajpak napolnila voda in ribe so imele tam svoje varno zavetje. Ko smo nekega dne šolarji z mostička ponovno opazovali postrvi, smo opazili, da se za opažem nekaj svetlika. Ni nam bilo treba dvakrat reči – brž smo ugotovili, da gre za pravo skladišče vojaškega streliva. Od druge svetovne vojne je takrat minilo namreč šele nekaj let in fantiči smo bili s strelivom razmeroma dobro seznanjeni, saj smo ga imeli tako rekoč dnevno v rokah. Z drobnim strelivom smo znali tudi ravnati. Vedeli smo pa tudi, da mora to ostati naša skrivnost. Domnevali smo, da se je med vojno, zlasti ob njenem koncu, nekdo najbrž hotel znebiti večje količine streliva, zato ga je preprosto nasul za lesen opaž v potoku, misleč, da bo na varnem. A zvedavi šolarji so, kar so! Kar za nekaj časa je potem to strelivo postalo naša vroča igračka. Pokalo je vzdolž ceste od Apačnika do šole ali na poti proti domu – vse dokler ni bilo strelivo porabljeno.

Kje je Ksaver Meško prebiral svojo pošto (v letih okrog 1950)

Stara apaška hiša je imela na južni steni okno, na katerega je poštar odlagal pošto za celotne gornje Sele in bližnji okoliš. Poštar je dvakrat tedensko napravil svoj obhod: iz Slovenj Gradca prek Klanca do Apačnika, od tam k Anžiču in nazaj čez Progel v Slovenj Gradec. Pri Apačniku je odložil temu okrožju pripadajočo pošto ter pri Anžiču za Vrhe in tamkajšnji okoliš. Poštni nabiralnik, kamor so krajani mogli oddajati svoja pisma na pošto, je bil samo pri Anžiču za ves okoliš Sel in Vrh. Drugih poštnih omaric ni bilo. Na oknu apaške hiše so ležale prispele poštna pošiljke (pisma, razglednice, časopisi...), dokler jih kdo ni pobral in odnesel naslovniku. Velikokrat smo bili ravno šolarji tisti, ki smo tekli do tistega odprtega okna, prebrskali pošto in jo odnesli vsak svojim. Pošte za župnika Ksaverja Meška nikdar ni

bilo med ostalo pošto. Najbrž je bil dogovorjen s poštarjem in apaškimi domačimi, da so jo prevzemali zanj. Med cerkvico sv. Miklavža in apaško hišo – na levi strani Selčnice, se pravi na Selah –, je bila nekoč ravna in prijetna livadica – tratica. Tam stoji danes poslopje (garaža) ob hiši št. 6 (Mirko-Friderik Konečnik). Na sliki je to mesto označeno s črko M. Na mehki zeleni livadici se je Meško ustavil, kadar je ob lepem vremenu opravil svojo pot od »farafa« do mesta, pregledoval in prebiral svojo pošto, ki jo je bil poprej dvignil pri Apačniku. Dolgo je znal postajati na tej mehki trati. Šolarji smo potihoma stopali mimo njega, kajti pot v šolo ali domov nas je vodila ravno tod mimo. Spoštljivo smo ga pozdravljali s »hvaljen Jezus«, on pa nam je enako spoštljivo in z rahlim priklonom odgovarjal »vekomaj, vekomaj«. Vedno enako – niti besede več ali manj.

Brv (4) čez Selčnico pri Apačniku je menda nekoč Mešku ponagajala

Meško je zapisal v župnijsko kroniko med drugim tudi tale dogodek iz leta 1953 (vzeto iz prispevka Toneta Turičnika »Meškovi zapisi v selski župnijski kroniki«, jubilejni zbornik, Sto let Osnovne šole Sele-Vrhe 1898–1998, str. 164, Slovenj Gradec, 1998):

»Drevje v cvetju, a lepo noče biti. Bog ve, če ne bo spet ves sad uničen. 27. aprila sem imel vizitacijo v Razborju in Podgorju, ponedeljek. Dopoldan še precej lepo, proti poldnevu že dežilo. Popoldne me v Podgorju pralo. Domov prišel čez Stari trg, okoli 8 h, moker, blaten, precej utrujen. V vseh hišah so že spali. Ko sem ob 8 h pri Apačniku povprašal po pošti, je bil pokonci edino še Slavko, vsi drugi so že počivali. Srečni!«

Meško o tej vizitaciji (vizitacija pomeni predstojnikov obisk župnijskih cerkva v dekaniji) baje ni povedal vse resnice. Ob vizitaciji se kajpak tudi nazdravlja z vinom. Med ljudmi se je potem šušljalo, da so bili »Gospod« proti večeru že mokri zunaj in znotraj. Na spolzki brvi čez Selčnico so se menda malo namočili v narasli kalni vodi. Moker, blaten in utrujen se je nato pojavil pri Apačniku pred Slavkom. Ta je okoliščine hitro dojel, zapregel konje in ga v temni noči zapeljal domov do »farafa« na Selah. Mešku je bilo najbrž malce nerodno vse zapisati v župnijsko kroniko, a farani se skrivaj, brez zamere ali očitkov, marsikaj pomenijo.

Tudi naravni prehod čez Selčnico (3) ni bil nedolžen

Kot je zapisano zgoraj, je ta prehod služil za prehod konjev h kovaču, včasih tudi za dovoz in odvoz težkih koles in drugih

delov vozov, ki jih je kovač okoval. Nekoč pa se je čez potok pojavila zasilna brv. Nekdo je navalil večji kamen na sred potoka, na katerega je naslonil dve debeli deski (štuka), od katerih se je ena naslanjala na en breg, druga pa na drugi breg potoka. Nastala je časna, okrog 8 m dolga majava brv za spretne pešce. Za bosonoge šolarje je bil prehod prek te brvi prava šala, pravzaprav priložnost za igro in pobalinsko tekmovanje. Brv je visela le kakih 30 cm nad deročo vodo in tudi voda je bila ob lepem vremenu plitka, ker je bil potok na tem mestu širok. Pisec teh vrstic je s svojimi sošolci večkrat sodeloval pri vragolijah na tej majavi brvi.

Toda nekega dne je bila voda dokaj narasla, brv pa čez noč zaledenela. Pobič je imel med potjo v šolo nalogo, da ponese nekakšno sporočilo žagmojstru Lojzku, ki je takrat delal in stanoval na apaški žagi, potem pa še h kovaču na drugi strani potoka. Dobesedno z Malih Vrh na Sele. Nič lažjega. Kot že poleti se tudi tokrat z okovanimi lesenimi coklicami požene na brv. A joj! Žebliji na podplatih coklic zaškripljejo po ledeni deski, ta se zamaje in prevrne z zaledenelega kamna v vodo. Šolarček se znajde do pasu v mrzli vodi, le z rokami se oprime kamna sred naraslega potoka. Ni kaj, skobacaj se na drugi breg in razmisli, kaj sedaj!

Nazaj do doma (za preoblačenje) je pol ure hoda, kar je prepozno, ker bo zamudil v šolo. Hitro smukne v prvo grmovje, sleče in ožame mokra oblačila, se obleče, odda kovaču sporočilo, ki ga je imel zanj, in steče naprej v šolo. V šolski učilnici je bila v tem letnem času že zakurjena peč, kjer se je šolarček skrivaj sušil. Preden se je tega dne pouk končal, so bile suhe tudi hlače in nogavice. Za sošolce in učitelje ni bilo v tistih časih nič nenavadnega, če je prišel kdo moker v šolo, kajti takrat niso imeli vsi šolarji niti dežnikov niti nepremočljivih površnikov, saj je tedaj po hudi vojni vladala revščina.

Tista lesena zasilna brv pa je tudi neopazno izginila. Morda je kdo od apaških domačih celo opazoval, kako je nadobudni šolar na njej »nadsal«, pa so jo raje odstranili?

Kovač kuha oglje

Med strugo Selčnice in cesto od Apačnika proti šoli je bila majhna dolinica, kjer je kovač kupal oglje za potrebe svoje kovačije. To je blizu starega, še danes stoječega oreha nižje današnje gostilne Saloon. Kovačija je stala na levi strani Selčnice, se pravi na Selah, kuhanje oglja pa se je odvijalo na desni strani potoka, se pravi na Malih Vrhah. Zaradi parkirišča je danes na tem mestu narinjene veliko zemlje, zato so tla izravnana s cesto. Nekoč so bila tla tam precej nižja -

prikupna mala dolinica.

Šolarji smo na poti v šolo radi opazovali kovača, ko je gradil svojo kopo drv za kuhanje oglja. V tistih časih smo namreč poznali tudi apnice, kjer se je doma žgalo apno za zidavo.

Kovač je sicer dovolil, da smo ga šolarji pri delu opazovali, a vedno smo morali ostati na varni razdalji. Ne zaradi varnosti šolarjev, marveč zaradi varnosti kovača, da mu ne bi nadobudni pobalini kaj porušili pri njegovi kopi. Delo pri kuhanju oglja je trajalo kak mesec dni. Privoz primernih trdih drv, priprava zemljišča, skladanje drv in zasipanje kope, kurjenje, razgrinjanje, odvažanje oglja ... Vsak nov dan je pokazal novo opravljeno delo. Za enega kovača je kopa kuhanega oglja zadostovala za nekaj let. Z zadnjim kovačem je prenehalo tudi kuhanje oglja, kovačije ni več. Prostor je zarasla trava in namesto nekdanje preproste romantike danes tam parkirajo moderni avtomobili.

Voda odnese Kovačev jez

Za potrebe apaške kovačije se je od mostička (5) do zapornic (6) razprostiral jez v dolžini kakšnih 30 m in pri največji širini do 10 m. Voda na njem je bila umirjena. Po njem so drsele in čofotale

race, v vodi pa švigale postrvi. Kovač je pazil na jez, saj mu je poganjal veliko kovaško kladivo in druga delovna orodja v kovačiji.

Toda sčasoma je voda razrahljala opaž pri mostičku (5), deloma pa smo ga razmajali še šolarji, ko smo okrog njega in za njim stikali za prej opisanim strelivom. Tako je ob neki hudi nevihti narasla Selčnica povsem odtrgala opaž pod mostičkom in ga zanesla do zapornic jez. Skupaj z raznim vejevjem, naplavljenimi štori in drugo šaro so se zapornice zamašile, jez ni vzdržal in narasla voda ga je podrla ter odnesla vzdolž struge. Nekatero njegove lesene dele je bilo kasneje najti vse do naslednjega jez pri Vrčkovski žagi. Tudi strugo je voda ob tem nalivu poglobila. Prej nakopičen droban pesek in mulj v jezju je voda preprosto odplaknila, da se je v strugi prej krotkega jezju pojavilo golo kamenje – kot sicer po vsej strugi v gornjem toku Selčnice. Mimogrede velja omeniti, da je imel potok takrat precej več vode, kajti šele kasneje so razni novi vodovodi v njegovem gornjem toku pričeli odvajati bistro vodo za potrebe domačij. Apaški kovač je bil sedaj v kovačiji ob glavne pogojske pripomočke. Nekako brez volje je obiskoval domačije na Selah in Vrhah, kjer so mu radi postregli -

najraje je imel žganje. Bil je dobrodušen in skromen mož, a posebno hud je postal na šolarje, čez da so mu porušili njegov jez. Nekaj malega je bilo to celo res, a tista huda povodenj bi jez odnesla tako ali drugače. Mož si je vseeno dal duška nad šolarji. Ko je bilo včasih žganja čez mero, je z rokami ali s kakšno gorjačo pretil šolarjem, vračajočim se iz šole domov. Šlo je bolj za rogoviljenje kot za resno grožnjo. Tega smo se zavedali šolarji in on. Sčasoma je vse skupaj prešlo v nedolžno igro. Ko je tekal za nami, smo ga imeli šolarji vedno na razdalji kakšnih 20 m, vedoč, da urne noge vedno lahko ubežijo počasnemu možakarju. Njemu pa je bilo v veselje, ko smo na vsak njegov mig pričeli kriče bežati. V navidez nevarni igri smo postali šolarji in kovač pravi prijatelj. Sčasoma pa je bil jez pozabljen – tako za kovača kot za šolarje. Življenje je vsakogar vodilo po svojih poteh, a jezju odtlej menda niso več obnavljali.

Pričujoči zapis o času okrog leta 1950 v zvezi s Selčnico pri Apačniku bi morda utegnil zbuditi zanimanje kakšnega mladega raziskovalca, da bi snov dodelal in uvrstil med zgodovinski spomin naše doline Selčnice.

Blagoslov konj

Milena Tretjak

Konjerejsko društvo Mislinjske doline kot vsako leto tudi letos tradicionalno pripravlja blagoslov konj. Le-ta bo na štefanovo, 26.12. 2009, po sveti maši v Dovžah pred cerkvijo.

Vabljeni vsi konjeniki in vsi ljubitelji konj. Za vse bosta pripravljena čaj in zakuhanano vino, za konjenike pa topla malica. Lepo vas vabijo člani Konjerejskega društva Mislinjske doline.

Diktatura proletariata v gozdarstvu in predelavi lesa

Dr. Franc Pečnik

Po drugi svetovni vojni je pri nas nastopilo obdobje status quo (ohranitev tega, kar je). Nič razvojnega napredka, le množične inovacije tehnologije so bile vladno podprte, včasih tudi smešni in škodljivi posegi. Kardeljeva nacionalizacija zemlje (agrarna reforma) in nasilni odvzem premoženja sta v gospodarstvu pustila negativne razvojne posledice, ki jih še danes celimo.

Gozdove grofa Thurna, Pergerja, Kaca, Veržuna, Pernata, Pahernika, Šarmana itd. je država dala v upravljanje gozdnim gospodarstvom, žage v Črni, na Prevaljah, v Mislinji, v Dravogradu in Radljah pa lesni industriji LIP. Tudi majhni obrati predelave lesa (papirnica, pohišstvo, panel plošče, okna, vrata) so bili v sklopu LIP-a. Izjema je bila le impregnacija lesa, ki je nastala v poznejšem obdobju na pobudo Peruša. Gozdarstvo je v novi organizaciji doživelo renesanso, najbrž po zaslugi vodilnih. Za vse gozdne površine se je izvedla izmera lesa (taksacija), določil se je letni in desetletni prirastek, posek lesa pa je moral biti nižji od prirastka. Od prodaje lesa se je ustvaril obvezen fond, gozdna taksa, za vlaganje v gozdove. S temi sredstvi se je zgradila mreža kamionskih cest (okoli 1000 km na slovenjgraškem območju). Edina hiba tega sistema je bila, da lastnik gozda ni imel posebnega vpliva pri odkazilu lesa in višini odrejenega poseka. Ukinjeni so bili goloseki, gospodarjenje z gozdovi pa je potekalo po sonaravnem načinu. Po prepovedi golosekov je sledila še prepoved tesanja lesa v gozdu. Slednja prepoved je bila napaka, ker smo namesto tesanega lesa, ki smo ga prej izvažali, bili primorani izvažati okroglovino. Tako je bilo gozdarstvo ob del dobička in zmanjšalo se je zaposlovanje. Na naš račun pa so izvozniki kovali zaslužke s finalizacijo drobiža.

Tako smo morali veliko tehničnega lesa usmeriti v papirnice in rudnike kot jamski les. Zaradi takratne politične usmeritve »Čim več ljudi v proizvodnjo,« se je produktivnost dela zniževala tudi v gozdarstvu in predelavi lesa. Tako na žagah kot v gozdarstvu so bile norme dela nizke, delavci so jih zlahka dosegli, dodatni zaslužek pa so dobili v zasebnem sektorju z motornimi žagami, ki smo jih takrat že dodobra uveljavili. Takrat je bilo ca. 60 % gozda v zasebni lasti kmetov.

V lesarstvu je najprej dotrajala bivša Veržunova žaga (že lastnik je rabljeno instaliral). Tehnološki postopek za novo žago je projektiral Biro za lesno industrijo v Ljubljani z ne preveč sodobno izvedbo. Je pa bil izbor lokacije v Otiškem Vrhu enkrat in dobra osnova za nadaljnji razvoj finalizacije lesa. Celotno postrojenje stare žage so pretopili v železarni na Ravnah z namenom, da se ne bi pojavil kdo, ki bi ga obnovil in postal konkurenčen žagam LIP-a.

Vidnejši in zaznani premik mrtvila v razvoju je sprožil inž. Janez Kozelj z ugotovitvijo, da so koroški gozdovi sposobni nuditi več primernejše surovine za iverko kot tisti na območju Nazarij in Nove Gorice. Za začetek gradnje tovarne za izdelavo ivernih plošč je bilo takrat potrebno pridobiti dovoljenje ustreznih inštitucij v Ljubljani. Z inž. Kozeljem sva pripravila analizo in utemeljitev, kar je ustrezno ministrstvo v Ljubljani proučilo in potrdilo upravičenost postavitve Tovarne ivernih plošč na Koroškem. S tem je bila odprta priložnost za zbiranje sredstev ter iskanje izvajalca in tehnologije. Tovarna v Otiškem Vrhu je bila zgrajena in obratovati je začela leta 1973. Takrat sem dal pobudo za izdelavo kabinetnega programa nadaljnega razvoja, ki smo ga izdelali skupaj s sodelavcema Janezom Kozeljem in Mitjo Jandlem in je predvideval:

- združitev gozdarstva z lesno industrijo s postopnim vertikalnim povezovanjem proizvodnje z maksimalno finalizacijo razpoložljivega gozdnega fonda;
- izgradnjo centralnega skladišča v Otiškem Vrhu z žago in drobno oblovino in odpravo ročnega lupljenja v gozdovih ter uvedbo mehanizirane linije tesanja drobne oblovice za proizvodnjo tramov (40.000 m³ razpoložljivih sortimentov);
- ponudbo izdelave ostrejših za vse novogradnje v Sloveniji z mobilno ekipo, za kar je bilo potrebno zgraditi avtomatizirano linijo za krojenje ostrejših po predloženem načrtu stavbe in se povezati s proizvajalci kritin;
- postopno ukinitve vseh zastarelih žag z izgradnjo nove v Otiškem Vrhu z letno kapaciteto od 40.000 m³ do 50.000 m³ hlodovine;
- za proizvode Tovarne ivernih plošč in desk vzpostaviti poslovne kontakte in povezave z izdelovalci montažnih hiš.

Od predvidenih razvojnih trendov sta bila realizirana prva dva predloga, drugi le polovično. Rušilno moč predvidenim razvojnim trendom gozdarstva in lesne industrije v Otiškem Vrhu je sprožilo Gozdarstvo Radlje, ki je upravičeno

zahtevalo izgradnjo tovarne za proizvodnjo oken, kar je tudi uspelo, čeprav izbrana tehnologija s plastiko ni zaživela.

Tako je bil na gozdarskem obratu v Radljah sklican sestanek, na katerega smo bili poleg generalnega direktorja povabljeni vodji gojenja in urejanja gozdov ter jaz, da bi podprli tezo o izgradnji skladišča in žage na tem območju. Tam sem spoznal, da je naša doktrina razvoja v Otiškem Vrhu porušena, zato sem dal odpoved, ki jo je direktor z veseljem sprejel. Tudi oba sodelavca, ki sta sodelovala pri načrtovanju razvoja v Otiškem Vrhu, sta si našla drugo zaposlitev v okviru gozdarstva, sam pa sem prevzel vodenje Ekonomskega centra za Koroško na Ravnah.

Janez Kozelj je takrat dal odpoved in se zaposlil na gozdarskem obratu v Slovenj Gradcu.

Še danes mislim, da bi z uresničitvijo razvojne strategije v Otiškem Vrhu dosegli več.

Gozdno bogastvo Koroške še vedno čaka na uspešno in donosno izrabo razpoložljive surovine, sploh pa sedaj, ko spet lahko opazamo zaraščanje kmetijskih površin.

Tomaž Humar: »Vedno poslušaj svoje srce!«

Se res vse zgodi z namenom? Vedno bolj dvomim v to.

Bog k sebi pokliče tiste, ki jih ima rad? Neumnost! Življenje samo po sebi nam nikoli ne bo razumljivo in ravno zaradi tega si izmišljujemo kvaziodgovore in se z njimi tolažimo. Zakaj v večini prekmalu odidejo dobri? Če že mora kdo oditi, zakaj tisti, ki si dejansko ne zaslužijo svojega koščka zemlje in svojega sončnega žarka, ostajajo? Tudi če zveni kruto in me bo kdo obsojal zaradi teh besed, stojim za njimi; pa čeprav ta trenutek morda pišem v afektu žalosti in besa!

Mesec dni nazaj Franc Oderlap, Iani Pavle Kozjek, Miha Valič, pred nekaj leti krassen fant Ožbi Povsod, ki je bil komaj v 24. letu starosti ... In še jih je, premladih, ki jih ni več. Zdaj Tomaž Humar! Sami dobri, ki so tudi delali dobro in ki so ŽIVELI. Nerazumljeni mnogim, občudovani pri mnogih. Strasti ne bodo nikoli razumljene, razumemo lahko le, da jim je treba slediti in jih potešiti, sicer je življenje brez vrednosti.

Kontroverzni Tomaž Humar, izjemen človek in alpinist, človek neverjetne energije in moči, ni bil mož besed - zares je poslušal svoje srce in kar je delal, je zares delal s strastjo. Tam je ostal, kjer je želel, ampak zakaj že zdaj?

Marta Krejan

Albin Potočnik

1930–2009

Spet bo pomlad razsula cvetje,
ogrela sonce bo zemljo,
spet proti Uršlji bodo poletele ptice,
le tebe, dragi Albi, nikdar več ne bo.

Domačija Pokrov se je v nedeljo, 4. oktobra 2009, zavila v žalost. Njen gospodar Albin Potočnik, Pokrovli Albi, kot smo mu rekli domačini, se je tega dne tiho poslovil in odšel tja, kjer ni ne trpljenja in ne bolečin.

Vse od prometne nesreče leta 2007 ga je kmetija zaman čakala, da bi se vrnil domov in znova zagospodaril. Zemlja, ki jo je tako neizmerno ljubil, ni dočakala, da bi jo še kdaj obdeloval ali pa se vsaj sprehodil po njej. Zatopljen v svoj svet in nesposoben za samostojno življenje je dobri dve leti preživel v Domu starostnikov na Prevaljah. Do svoje smrti februarja lani je v domu skupaj z njim živela tudi njegova žena Anamarija.

Albin Potočnik se je rodil 8. februarja leta 1930 pri Pokrovu, Uršlja Gora 1. Skupaj s sestro Micko je otroštvo in mladost preživel ob delu na kmetiji. V tem času je s konji, ki so bili njegova velika ljubezen, prevažal les in druge tovore. Če bi naša Uršlja gora, ki se že odeva v čudovite jesenske barve, mogla govoriti, bi gotovo povedala, koliko gradbenega materiala je Albin v času, ko so gradili dom na Uršlji gori, s konji spravil na njen vrh. V najbolj delovno aktivnem letu je bil s konjsko vprego na gori kar 58-krat. Veliko je tudi prepešočil, saj je hodil po opravih in nakupih na Prevalje in na Ravne, ne glede na letni čas in vremenske razmere pa k mašam v hotuljsko cerkev.

Leta 1963 se je poročil z Dolenjko Anamarijo Novak, ki jo je spoznal med zdravljenjem v Ljubljani. Že naslednje leto se jima je rodila hčerka Marjana, ki je dala nov smisel življenju cele Pokrovove družine. Ko je bilo treba skrbeti za ženo in otroka, je bil Albin v presledkih kar nekaj let zaposlen v Železarni Ravne, dokler se leta 1983 ni upokojil. Od takrat je le še kmetoval. Z ljudmi, ki so hodili po cesti nad hišo, se je zelo rad pogovarjal, saj je bil zgovoren in prijazen človek. Albi je bil veseljak, vedno dobre volje in nasmejan. Hvalični smo mu za vse te lastnosti kakor tudi za ljubezen do pesmi in petja. »Z nobenim purgarjem ne grem jaz tavšat za mojo borno kajžico,« je najraje zapel in res ostal zvest svoji lesoni domačiji vse dotlej, dokler nista z ženo zgradila lepe nove hiše, v kateri pa sta žal prebivala le kratek čas. V osemdesetem letu starosti se je njegovo

življenje izteklo. Odslej bo počival na hotuljskem pokopališču zraven svoje žene in staršev, spomin nanj pa bo ostal v srcih vseh, ki smo ga poznali, predvsem pa v srcu njegove hčerke Marjane, ki si je v Podgorju pri Slovenj Gradcu ustvarila prijazno družino. Če bi Albin mogel, bi se ji iz srca zahvalil za vso pomoč in ljubezen in za vse številne obiske, ki mu jih je ob razumevanju moža in hčerk redno namenjala. Zahvalil bi se tudi svoji osebnici zdravnici gospe Francki Borovnik Šmid, zdravnici gospe Koželjevi kakor tudi prijaznemu osebju Doma starostnikov na Prevaljah, ki so zadnji dve leti zanj zelo lepo skrbeli. Tudi gospod župnik Marjan Plohl je človek, ki je Albiju, njegovi ženi in sestri Micki vedno stal ob strani, zato velja iskrena zahvala tudi njemu. Prijaznega gospodarja Pokrovove kmetije ne bo več, toda prepričana sem, da bo tam kmalu zagospodarila katera od Marjaninih hčera in tako nadaljevala prijazno tradicijo dobrih sosedskih odnosov, v kakršnih so Pokrovovi živeli.

Urška Zdovc

pevcem in Pihalni godbi Slovenj Gradec za žalostinke.

Hvala vsem, ki kdaj postojite ob njegovem preranem grobu.

Žalujoci: žena Marija, sin Dušan s Tatjano, hčerka Nataša z Vladom ter vnuka Tadeja in Tomaž

Odhoda najdražjih ni moč preboleti,
v sebi resnici ne da se verjeti,
celo ko resnica ti v dlani leži,
jo ves čas zanikaš, ker bridko boli.

Spomin

Ivan Lužnik

1939–2005

Bivanje na zemlji pomeni živeti,
a oditi v onstranstvo ne pomeni umreti,
pomeni kot svečka v spominu žareti.
Tudi mi to smo spoznali pred štirimi leti,
pred štirimi leti, ko odšel si od nas
in pustil nas same hoditi skozi čas.
Zdaj nič več ne sliši se mili tvoj glas,
nič več ne razveseljuje nas tvoj nasmejan obraz.

A čeprav te telesno tukaj več z nami ni,
plamen tvoje svečke v srcu osvetljuje nam pot.

In čeprav nas v hudem tvoja roka več ne drži,
spomin na tvojo energijo nas drži pokonci,
da manj boli.

Nekje tam od daleč upamo, da zdaj
spremljaš vsak naš korak,
vsem zdi se, da si ti, ko pomežikne nam oblak.

In sonce, ki na nebu sveti za nas, prižigaš
vsako jutro ti,
mi pa prižigamo svečke ti na grob, da
plamen večno tvoj gori.
Še rožice cvetijo zate in šepetajo ti v
pozdrav,
da še v naših srcih si in to za vedno boš
ostal.

V spomin na dobrega moža in našega zlatega atija!

Hvala vsem, ki se ga spominjate, vsem, ki molite zanj, vsem, ki prižigate svečke v njegov spomin.

Žena Cvetka, hčerki Rebeka in Metja z Matejem ter sin Igor

Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljava,
le delo tvojih rok ostaja.
Utihnil je tvoj glas,
bolečina in samota sta pri nas
in pot nas vodi tja,
kjer sredi tišine spiš,
a v naših srcih še živiš.

Zahvala

Ob holecji izgubi dragega moža, atija,
dedija in tasta

Rudija Mlinška

iz Mislinje

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom in prijateljem, da ste nam v teh težkih trenutkih slovesa stali ob strani, in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, nam izrazili besede sožalja, darovali cvetje, sveče in za svete maše.

Topla zahvala lovskim tovarišem LD Dolič in sosednjih LD, ki ste ga v velikem številu pospremili k zadnjemu počitku, govorniku gospodu Rihardu Kozjaku za izrečene besede slovesa, gospodu župniku Tinetu Tajniku za opravljen pogrebni obred ter

Albert Žvikart
20. 4. 1931–18. 9. 2009

Vse življenje radi povezujemo nitke ljubezni k svojim ljudem. Ob slovesu pa moramo odložiti tudi željo, da bi ljubili. Do tedaj smo storili že vse, da bomo vedno ljubljeni.

Naš Albert Žvikart, oče, mož, dedek, brat, kmečki starešina pri Rečniku v Sv. Danijelu, je ostal del nas, čeprav je žalostnega septembra moral izživeti skromne želje, a nam je zato pustil vse svoje oprijemljive sadove, našo hvaležnost ter ljubezen.

Albertu v slovo in v spomin, s spoštovanjem do njegove veličine, zapuščamo zgodbo življenja v stiku z našimi življenji. Naj bo ta zgodba v uteho temnim mislim, zdaj šele ob izviru našega dojemanja boleče ločitve.

Staršema Francu in Angeli Žvikart je Albert zajokal v prvem objemu na Šentjanžu nad Dravčami spomladi 1931. Delo mu je kmalu iz otroštva v ustvarjanju ter zadovoljstvu zaznamovalo vsa življenjska obdobja. Še posebej veselil se je dela v čas osrečitve ljubezni, ko je postal gospodar pri Rečniku. Z ženo Pavliko si je nanizal mlado srečo, utelešeno v dveh parih sinov ter hčera.

Obilo smehljajev je Albert prejemal tudi v letih, ko je naštel že šest vnukov, ki so iskali svoje koticke v domu dedija in bice. Žalost je morala bledeti kljub izgubam, premagana s trumo veselja in množico skupnih trenutkov Rečnikovih družin, pa tudi v navezi z Žvikartovimi, z bratom in sestrama. Albertu pa tudi sicer ni nikoli zmanjkalo pravih prijateljev, kajti znal je imeti rad ljudi, jih sprejemati, jim pomagati ter jih ceniti.

Bolezen ga je v hipu hotela vsega. Želje po zdravju je pogoltnil čas, ki mu je zastal proti novi jeseni. Čas se je ustavil tudi na Rečnikovi domačiji. Tu je v objemu gozda jesen, ki iz dneva v dan ugaša toploto poletja, siplje sadove z metežem mrtvih listov ob tla. Za zidovi ljubljene doma pa je še vse, kakor da čaka, da bo Albert s toplim pogledom, z modrim nasvetom življenja sedel z nami za družinsko mizo.

Vedno znova pa nas koraki vodijo tja, kjer spi na tihem kraju z nemim opominom, da je vsak, tudi naš korak stopinja k brezčasju - do snidenja z večnostjo.

Hvala vsem, ki v naši nemoči in žalovanju stopate z nami proti zimam življenja, nam poskušate razpoloviti to sivo žalost ter kot mi hranite bogato bero nepozabnih spominov na našega Alberta.

**Naj mir te ziblje v večne sanje
in ti nakloni luč nebo.
Končal si svoje darovanje,
a še si tu, z ljubeznijo.**

Vsi tvoji najdražji

Zahvala

Anika Kotnik
1929–2009

Tako kot reka v daljavi se izgubi,
odšla si tiho brez slovesa,
za seboj pustila si
spomin na ljubeča in srečna leta.

V prejšnji številki Viharnika smo v rubriki Praznujejo opisali 80. jubilej Anike Kotnik, Vrmačnikove mame, danes pa moramo, žal, objaviti zahvalo v rubriki Spominjamo se jih.

Ob holecí izgubi naše ljube mame Anike Kotnik iz Sp. Razborja se lepo zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali v teh težkih trenutkih. Posebej se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom in prijateljem.

Hvala Internemu oddelku Bolnišnice Slovenj Gradec za dolgoletno zdravljenje ter posebej dr. Metki Markovič. Zahvaljujemo se tudi patronažnima sestrama Andreji Šavc in Albini Linasi za obiske na domu.

Zahvaljujemo se govornicama Mariji Stropnik na domu in ob odprtem grobu, Mariji Kotnik in nekdanji učiteljici Janici Lep iz Selnice, s katero sta bili skupaj na šoli, kjer je Anika kuhala.

Lepa hvala škofu Petru Štumpfu za sv. maziljenje v bolnišnici ter župnikoma Leopoldu Koratu in Tadeju Linasiju iz Šoštanja za opravljen pogrebni obred. Hvala pevcem za lepo zapete žalostinke ter Komunalnemu podjetju Slovenj Gradec za pogrebne usluge.

Lepa hvala vsem za darove svetih maš, cvetje in sveče.

Žalujoci: hčerka Mira, sin Branko ter sestri Minka, Cilka in brat Tone

**Naj mir te ziblje v večne sanje
in ti nakloni luč nebo.
Končal si svoje darovanje,
a še si tu, z ljubeznijo.**

Vsi tvoji najdražji

**Anica Poljšak roj.
Merzdovnik**
1942–2009

Odšla si potihoma brez slovesa,
tja kjer ni več trpljenja in žalosti!

Spoštovana naša draga Anica!

Anica, bila si nam vsem vzor, dobra, skromna, plemenita, dobrosrčna, dobronamerna in predvsem spoštovanja vredna oseba, ki je daleč naokoli ni bilo na tem svetu. Nikoli nas nisi razočarala. Vedno si nam bila pripravljena pomagati, nas razumeti in dajala si nam navdih moči, tolažbo in predvsem mnogo pozitivne energije, ki smo jo še kako potrebovali. Vedno si nas bodrila z lepo in vzpodbudno besedo. Dajala si nam vzgled, plemenite nasvete, kako moramo biti pokončni, samozavestni, da ne omahnemo. Nas si tolažila in bila z nami v najtežjih trenutkih, pa čeprav si bila potrebna sama tolažbe in razumevanja. Nikoli nas nisi pustila samih. Bila si z nami v mislih in nosila si nas globoko v svojem srcu. Žal pa mi vse tvoje miline in dobrote ter razumevanja mnogokrat nismo znali ceniti. Nismo ti znali prisluhniti in te poslušati, tako kot si nas znala ti. Večkrat si bila razočarana nad ljudmi, kajti nikogar nisi imela, ki bi te resnično razumel in te tolažil, ko ti je bilo najbolj hudo.

Čeprav si bila daleč od doma, si nam bila vedno blizu srca, nam sorodna duša. Zdal si med tistimi ljudmi, ki te nikoli niso razočarali in so te razumeli najbolj od vseh na tem svetu. Imela si jih srčno rada.

Našla si svoj mir onkraj groba, kamor si želela. In nekoč se bomo tudi mi srečali s teboj in našimi dragimi. Počivaj v miru med svojimi dragimi in večna luč naj ti sveti. Zate bomo prižigali svečke na tvojem rojstnem kraju. Pogrešali te bomo! Za vedno boš ostala v naših srcih. Hvala ti za vse, draga svakinja!

Jože Šavc
1955–2009

Na svetu nimamo ničesar,
kar bi bilo naša last,
vse nam je dano le
za določen čas
tudi ljudje, ki jih imamo radi.
M. Klevišar

Jesen. Drevesa se barvajo v škrlatne barve. Z njiv pospravljamo jesenske pridelke, pridelke, ki so še sad Jožetovih pridnih rok. Ptice selivke so že odletele v tople kraje. Vse se pripravlja na zimski počitek, naš dragi Pepi pa je odšel mnogo prerano na večni počitek.

Jože Šavc, Menartov Pepi se je rodil 16. septembra leta 1955 v številni Menartovi družini očetu Francu in mami Ani. Že kot mlad fant je pokazal vse vrline kmečkega fanta, zato sta ga oče in mati namenila za naslednika in gospodarja Menartove domačije. Spoznal je pridno in pošteno življenjsko sopotnico Zdenko, s katero sta poprijela za težka kmečka dela. Kar kmalu je v njun dom posijalo sonce sreče, v zibelki se je zaslislal jok sina Danila in nato še jok sina Franja. Otroka sta vzgojila v poštena in pridna fanta.

Po očetovi smrti je poprijel za vajeti in s svojo pridnostjo in brihtnostjo se je z veliko vnemo lotil kmetovanja, ki zahteva celega človeka, celo družino. Nikoli ni klonil, nikoli se ni pritoževal, vedno je poudarjal, da delo ni breme v življenju, ampak smisel življenja. Rad je stal ob strani mami in bratu Mirku. Tako kot vsake pomladi, se je veselil tudi letošnje, ko začne kmet sejati. Vse je premišljeno in načrtno posejal, posadil, obdelal vsak kos njive. Takrat še ni nihče pomislil, da ga ne bo zraven, ko bodo pridelke pospravljali. Zakaj se pojavi ta huda in zahrbtna bolezen, ki nam vzame najdražje takrat, ko jih še močno potrebujemo? Sinova Danilo in Franjo bi še kako potrebovala očetove nasvete v nadaljnjem življenju.

Pepi je bil plemenit človek, ki je poznal le dobro v življenju, človek, ki ni poznal nevoščljivosti, zahrbtnosti, človek, ki je dobro vedel, da je v slogi moč za preživetje slovenskega kmeta, ki ni poznal besede NE, vsem je rad priskočil na pomoč, vsakemu je rad pomagal z dobrimi nasveti in dobrimi deli. Ko je mimoidoči stopil na Menartovo domačijo, je že prvi pogled dal vedeti, da tukaj živi dober gospodar, ki ima vse stvari na svojem mestu. Veliko je ustvaril skupaj s svojo družino. Stremel je k napredku, zato si je zastavil cilje, da bi čim lažje kmetovali.

Tako si je družina s pridnimi rokami ustvarila vse potrebno za lažje kmetovanje. Ampak ta zahrbtna bolezen mu je preprečila veliko izpolnitev želja, ki jih bodo izpolnjevali domači.

Še naprej bodo šumeli gozdovi, še se bo slišalo petje ptic, pa tudi travniki in polja bodo še naprej dehteli, le njegovih toplih besed in toplih rok več ne bo, ostali pa bodo sadovi njegove nesebične ljubezni, sadovi njegovega poštenega življenja, v srcih njegovih najdražjih bodo ostali njegovi plemeniti nauki.

Jožica Jeromel

V spomin

Dr. Stane Stoporko

Letos mineva 15 let, odkar si nas zapustil, naš predragi mož, oče in dedek.

V naših srcih si zapisan,
čas nikoli ne bo izbrisan,
močno te pogrešamo vsi,
ki skupaj s tabo smo bili,
čeprav sedaj spokojno spiš,
v naših srcih še naprej živiš.

Življenje celo si garal,
za dom in svoje bližnje vse si dal,
sledil ostale so povsod,
od znanja in dela tvojih pridnih rok.

Hvala vsem, ki se ga z lepo mislijo spominjate.

Neizmerno te pogrešamo!

Žena Dora, hčerke, sin Boris s Sandro, vnukinje, vnuki, zeti in ostali sorodniki

Spomin

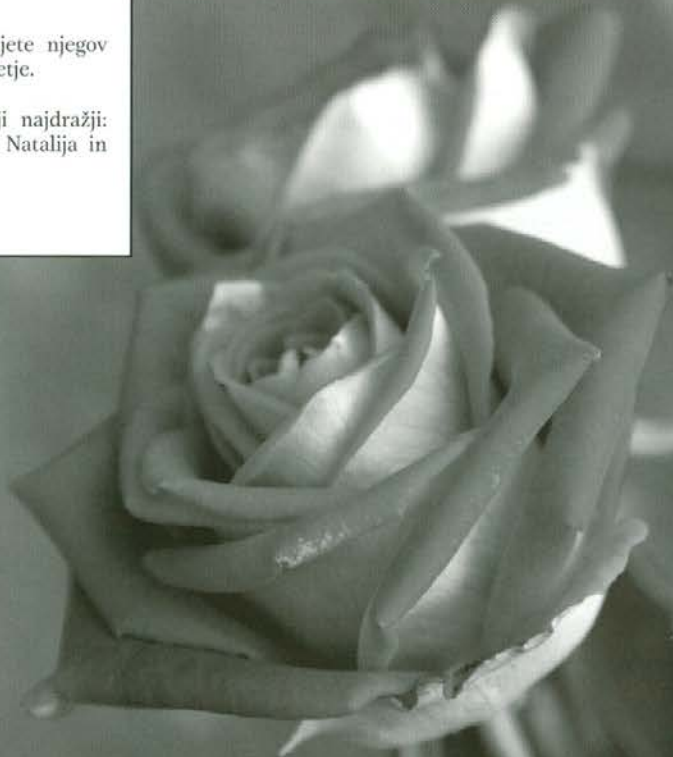

Slavko Merzdovnik
1952–2002

21. oktobra je minilo sedem let, odkar si nenadoma odšel od nas. Žalost nas spremlja od takrat ob misli nate, hkrati pa radost, da smo imeli čast živeti s tabo.

Hvala vsem, ki zvesto obiskujete njegov grob, prižigate sveče in nosite cvetje.

Neskončno te pogrešamo tvoji najdražji: žena Marija, sin Peter, hčerki Natalija in Mirjana

Šoferske zgodbe

Prijatelji!

Marjan Čuješ

Pet mojih vojaških prijateljev, s katerimi še po petdesetih letih ohranjam slike, ima v mojih spominih posebno mesto. Vsak ima svojo življenjsko zgodbo in svoje dosežke, ki pa na naše odnose ne vplivajo.

Jure

Na svoji poti v vojašnico v Skopje sem v Mariboru najprej srečal Jureta. V Zidanem Mostu sta se nama poleg drugih pridružila še Ivo iz Šentjurja in France iz Mengša. Spoznali smo se tako, da smo spraševali drug drugega po št. vojne pošte in ugotovili, da gremo v isto kasarno. Jure je Hrvat iz Osijeka, vendar po govoricah in po slovenski pismenosti sodeč, mu tega ne bi prisodil. Kovinarstva se je izučil na znani šoli na Teznu, ki je delovala za potrebe tedanjega TAM-a. Zelo pameten in razgledan fant. Njemu smo nosili razna pisma, da nam je povedal nekaj o značaju teh, ki so nam pisali. Spoznal se je na osnovne grafologije, hvallil se s tem pa ni, čeprav je mnoge značaje iz pisem prav opisal. Vojake so pač najbolj zanimale črke j in g, ki naj bi s svojo veliko pentljo pod osnovno črto poudarjale spolno slo. Največ prostih ur na plaži v El Arišu sva preživela skupaj. Pred sprejemom v partijo me je rešil prav njegov nasvet, ker je vedel, v kako veliki stiski sem se nahajal, čeprav bi prav on tega ne smel storiti. Po vrnitvi v Maribor je nadaljeval s šolanjem in postal vplivni občinski funkcionar. Ko je pozneje postal direktor šole IKŠ, na kateri se je izučil, ji je ostal zvest do odhoda v pokoj. Poln znanja in idej je po osamosvojitvi šolo zapustil kot »rdeči direktor«, kar so takrat doživeli tudi drugi. Zame je ostal Jure tak, kot je bil prvo uro najinega srečanja vever, skromen, ter vsega zaupanja vreden prijatelj in tega dejstva ne bo nič spremenilo.

Jure v sredini med otroki pred sfinjo v Kairu

Z Juretom (desno) na plaži v El Arišu leta 1958

Ivo

Doma je v Šentjurju, v celjski Libeli se je izučil za poklic in kot član atletskega kluba Kladivar je bil nekoč tudi mladinski prvak v teku na srednje proge. Silno delaven je bil tako pri vojaki kot v civilnem življenju, kar se mu pa ni vedno obrestovalo. Njegov oče je bil urar in to strast je podedoval tudi Ivo. Vse proste ure je izkoristil za popravilo ur, tako v Skopju kot tudi v Egiptu, kjer je ure sestavljal kar pod mizo, da je kolesje obvaroval pred peskom, ki je že ob lahkem vetru padal izpod strehe platnenega šotora. Vsi moji kolegi so imeli na Sinaju svoje zadolžitve in za druženje je bilo malo časa, zato smo pa boljše izkoristili skupna dežurstva. Z vojaškimi »džemsi« so oskrbovali postojanke daleč v puščavi in pri vzdrževanju njihovih vozil sem se še posebej potrudil, da jih niso pustila na cedilu. Sam sem bil namreč tam mehanik, obenem pa zadolžen tudi za nujne vožnje z džipom. Kot sem že omenil, je bil Ivo zelo delaven in nič zapravljiv. Čeprav je vojakom ure popravil zastoj, so mu prihranki iz Egipta in denar za popravilo oficirskih ur nanesti za nakup starega motornega kolesa, ki ga je bilo treba domov poslati z vlakom. Tu so pa nastale težave, zaradi katerih še danes sovražim takratni vojaški režim.

Ivo je bil odlični športnik in na moje prigovarjanje je začel trenirati tek, zato da bi vsaj v naši četi premagal tiste bahače, ki so si obetali nagradne dopuste. Za vsako zmago sedem dni nagradnega dopusta, je bilo obljubljeno. Ivo je prišel z vsakega nastopa z zmago. Tudi z vsearmadnega prvenstva v Zagrebu. Do konca smo imeli le še mesec dni, Ivo pa 35 dni nagradnega dopusta in bi se po vseh pravih lahko takoj poslovil in odšel domov. Toda komandir v njegovi četi ni hotel o tem niti slišati. Še več, ko ga je prosil za dovoljenje za odhod v mesto, mu niti tega ni dal. Ker je bilo treba tisti kupljeni motor spraviti na vlak, mu je Jure priskrbel ponarejeno dovolilnico, s katero je v mesto sicer prišel in posle okrog motorja opravil, ne pa tudi nazaj v kasarno. Med potjo ga je ustavila vojaška policija in ugotovila ponaredek, zato je prebil zadnje tri dni v vojaškem zaporu. Še na dan, ko smo se drugi že sprehajali v civilnih oblekah, je on tvoril odpadke po dvorišču. Ko so ga končno opoldne le spustili, da je odložil vojaško opremo, pa zaradi svoje poštenosti ni mogel z nami domov. Ves dan in vso noč je sestavljal ure, tudi za oficirje, ker mu je zapor to prej onemogočil, samo da ne bi bili radi njega tudi drugi prizadeti. Zaradi ravnanja njegovega komandirja smo bili pa močno prizadeti vsi Ivovi prijatelji, ki smo se z njim veselili, da bo lahko izkoristil zasluženi in obljubljeni nagradni dopust. Domov je odšel naslednji dan sam, opeharjen za najlepše ure, ki jih lahko vojak doživi, ko s svojimi vrstniki po dolgem času za vedno zapuša kasarno.

Ivo je postal doma velik podjetnik in ko me je s svojo družino prvič obiskal, tudi ni mogel iz svoje delovne kože. V treh dneh sva napravila železno ograjo okrog parcelne meje in imela zraven dovolj časa za obujanje vojaških spominov, od katerih zanj vsaj zadnji mesec ni bil vreden spomina. Ivo je za izvajanje svoje obrti poiskal pomoč tudi na Koroškem. Našel jo je v osebi ing. Mitje Šipka, in sicer kot svetovalca in poznavalca za materiale, ki so nujno potrebni za izdelke, ki so nastajali v njegovem podjetju. V pokopju pa je odšel z istimi občutki kot nekoč od vojakov. Ko svojim delavcem ni več mogel nuditi tega, kar jim je v najbolj uspešnih letih, ko jih je lahko razvajal, in so bile tudi zahteve lokalne skupnosti vedno večje, se je iz poslovnega sveta umaknil. V pokopju se je posvetil temu, kar nas na stara leta edino veseli. To so vnuki in družina. Zopet pa je našel čas za svojo veliko zbirko ur, ki jim je zvest že celo življenje.

Ivo na plaži, kamor nismo zahajali brez čelade

Ivo s svojim »džemsom« ob slovesu z domačini v El Kantill, kjer je bila naša postojanka, ki jo je on oskrboval

Mario

Mario, zgovoren Primorec iz Nove Gorice. Vojak je postal dva meseca pred menoj. Radi resnobe videza so se ga mladi vojaki, ki jih je poučeval v vožnji, kar malo bali. V resnici je pa blaga duša, ki ima navdave rad svojo mamo, kot vse »mame mijs«, kot radi rečemo Primorcem. Po tem sva si nekoliko podobna, v drugih pogledih in iznajdljivosti me je pa močno prekašal, kar sem spoznal še posebej, ko sva delila sobo v Aleksandriji na dopustu ali na ladji v viharju, kjer je skrbel zame kot najboljši bolničar. Ker je bil na Sinaju zadolžen za prevoz hrane in drugih zalog, me je v večernih urah rad poiskal, da sva pojedla kake dobrote iz kuhinje, ki so mu bile podarjene ali pa jih je sam osvobodil. Kot vojni davek, kakor se je rad pošalil. Noči, ko sva skupaj dežurala v avtoparku, so bile pravzaprav kljub nevarnosti nepozabne. Ko se je v taborišču že vse umirilo in so bile budne le še oddaljene straže po sipinah okrog šotorov ter je spokojno puščavsko noč motilo le brnenje agregatov, sva se odpravila ven iz osvetljenega avtoparka in poiskala mesto, ki ga je Mario zaznamoval in kjer je imel zakopan kak »unra« paket, v katerem so bili čokolada in razni sokovi. Iz teme sva lažje nadzorovala dogajanje v parku, odkar pa so nam v sosednjem šotoru beduini ukradli vse puške, smo postali bolj oprezní. Na toplém pesku sva sedela in se tiščala s hrbti, tako da je eden opazoval puščavo, drugi pa park. Mario je izkopal zaloge in kar

ponoči nisva pospravila, sva odnesla v svoje avtomobile, kajti kadar so te na cesti ustavili beduini s kako izmišljeno pretvezo, si se jih rešil samo z darilom. Le konzerv s svinjino jim nisi smel ponuditi, če so bili v skupini, sicer so pa pobrali tudi te. Največkrat sva s kolegom tudi tiho zapela. To prakso sva uporabila bolj zato, da bi se nama slučajni nočni gostje lažje ognili, kajti strah ima velike oči, še posebej če veš, da so se v ostalih taborih, kjer so bili vojaki domačinom manj naklonjeni, dogajali tudi pokoli. Koraki v pesku ne odmevajo in beduin v srajci peščene barve je ponoči pač neviden. Mario je doma sodeloval v pevskih zborih in je najraje pel pesem »Nastavi na zemljo uho«, ki je bila tudi najbolj primerna za tisto nočno uro. Nekaj pa takrat o svojem kolegu nisem vedel, saj mi je na vprašanje, zakaj se tako dobro razume z vsemi oficirji v taboru, odgovoril šele mnogo let pozneje. V odredu na Sinaju naj bi bil pozoren na vse nenavadnosti, ki bi jih opazil med svojimi tovariši, in o tem poročal odgovornim. Prepričan sem, da nikomur med nami ni škodoval. Prej je zaradi dobrih zvez koga rešil iz zagate ali pravi čas posvaril. Po vrnitvi v civilno življenje se je zaposlil pri koprskem Slavniku kot voznik in vodič ter do upokojitve vozil turiste po vsej Evropi. Nekoč je pripeljal dopustniško izmeno železarskega doma iz Portoroža na Ravne in takrat mi je povedal tudi prigodo, ki se mu je zgodila ob prevozu izletnikov na Mangart, ko mu je pobegnila v Italijo skoraj polovica potnikov. Bili so iz neke vzhodnoevropske države in letovanje so izkoristili za pobeg. Ko jim je na prelazu Mangart naivno pokazal mejo z Italijo, so pograbili svoje nahrbtnike in jo ucvrli navzdol po gruču na drugo stran. Čeprav so ga dolgo zaslíševali, se je, prebrisan, kot je, le nekako izvlekel in rešil sumov, da naj bi imel od tega tudi sam koristi. Poslej je bil pa s turisti v teh pogledih bolj previden. Ob vojni za Slovenijo in bojih na mejnem prehodu v Rožni dolini me je poklical in dejal, da meri tank s svojim topom prav v njegovo hišo na vrhu hriba in da naj ga kaj obiščem, če se bo vse srečno končalo. To se je tudi zgodilo in skupaj smo odšli na Sveto goro nad Solkanom, kjer se je v prvi svetovni vojni bojeval moj ded in kjer je v cerkvi pokopan tudi Mariov prednik monsijor dr. Toroš.

Marjan in Mario pod palmami na obalnem pesku

Slovenija je dobila prvi naložbeni srebrnik

Bernarda Dretnik, samostojna premoženjska svetovalka

Medtem ko lahko v Nemčiji zlato kupujejo kar na avtomatih, smo Slovenci dobili prvi naložbeni srebrnik. Težak je malo več kot 31 gramov (1 unčo), na njem pa so upodobljeni Slovenija, Prešeren in Zdravljica.

Pravijo, da ni bogat tisti, ki ima, ampak tisti, ki da, zato je prvi slovenski naložbeni srebrnik lahko priložnostno darilo ob rojstvo otroka, pomembni obletnici, maturi, diplomi, poroki, krstu ali kakšni poslovni priložnosti. Poleg svoje darilne vrednosti predstavlja srebrnik tudi dobro naložbo v srebro. Odlikuje ga njegova zgodovinska podoba. Na licu je odtisnjen zemljevid Slovenije z letnico osamosvojitve 1991 in zvezdami, ki predstavljajo simbol solidarnosti in harmonije med evropskimi narodi. Na hrbtni strani pa vidimo podobo dr. Franceta Prešerna in njegov faksimile slovenske himne – Zdravljice. Poleg zgodovinske ima srebrnik tudi vrednost naložbe. Njegova vrednost se spreminja skupaj z vrednostjo srebra. Po napovedih strokovnjakov za naložbe se bo vrednost dolgoročno v prihodnosti povečala. Naložbi v prid je tudi dejstvo, da je srebro nenadomestljiva industrijska kovina, katere poraba se hitro povečuje. Njegove zaloge so od leta 1991 upadle za kar 95 %. Glede na navedena dejstva lahko predvidevamo, da bo cena srebra na trgu žlahtnih kovin naraščala bolj kot cena zlata.

Srebrnik ima čistino 999/1000 in maso 31,1035 g (1 unča), kar potrjuje priložen certifikat kakovosti. Naložbeni srebrnik kot osebno ali poslovno darilo je vsebinsko in estetsko nevtralnno darilo. Srebrniki ne predstavljajo simbola bogastva ali neokusnega pretiravanja z dragimi darili, ampak predvsem darilo z naložbeno vrednostjo, ki zagotavlja dolgoletno varnost in stabilnost naložbe.

Žlahtne kovine naj bi vaše premoženje obvarovale pred inflacijo

Slovenija je dobila svoj prvi naložbeni srebrnik

Podobi Slovenije in Prešerna na srebrniku naj bi prispevali k večji prepoznavnosti Slovenije v tujini. Slovenski naložbeni srebrnik naj bi se približal statusu, ki ga uživajo doslej v svetovnem merilu najbolj prodajni srebrniki.

Čistina in masa srebrnika 999/1000 sta preverjena pri uradu Republike Slovenije za meroslovje, naložbeni srebrniki pa so kovani v Sloveniji. V prvi seriji je bilo kovanih tisoč kosov, na katerih je zapis prva serija srebrnikov. Srebrniki so na voljo v posebni leseni škatlici po en kos, za več kosov pa si lahko izberete naložbeni set po 10 in 20 kosov, ki so pakirani v posebnih tulcih. Če imate posebne želje, lahko pri večji količini izberete tudi motiv na srebrniku, kakršnega sami želite.

»Sklepaj nova prijateljstva, vendar ohrani tudi stara. Eno je zlato, drugo pa srebro.«
(Proverb)

Se vidimo doma.

PREMOŽENJSKO ZAVAROVANJE
Z OSEBNO IN PRAVNO ASISTENCO

asistenca doma

www.ZavarovalnicaMaribor.si • 080 19 20

Kačasta (kačja) smreka na Lešah

Marina Stropnik, dipl. vzgojiteljica

V Podružnični šoli Leše smo 16. junija letos organizirali gozdno učno pot. Povabili smo gozdarja gospoda Franja Šterna. Krenili smo po gozdni poti do kmetije Jušel. Opazovali smo drevesa, podrastje in živali. Ogledali smo si nenavadno kačasto smreko, ki raste v bližini kmetije Jušel. Bili smo zelo presenečeni, saj takšne smreke še nismo videli.

Gozdar Franjo Štern nam je povedal, da je kačasta (kačja) smreka dobila tako ime zaradi vej v obliki kačjega repa. Je mutant navadne smreke, ki nosi latinsko ime *Picea*

Kačasta (kačja) smreka na Lešah

Učenci, učiteljci in gozdar pod smreko, ki ima vijugaste, dolge in nepravilno v vse smeri zraščene veje

abies f. virgata. Veje kačaste smreke v primerjavi z navadno smreko niso ravne, ampak vijugaste in dolge ter rastejo nepravilno v vse smeri. Tako jo lahko prepoznamo po nepravilni, globoki krošnji z dolgimi glavnimi vejami, iz katerih rastejo dolge, vijugaste in skoraj gole veje drugega reda, kar pomeni, da imajo samo mlajše

veje iglice po vsej dolžini. V Sloveniji je le nekaj primerkov dreves te vrste.

Ob gozdu smo si privoščili počitek ter zaslužen malico. Veseli in polni novega znanja o gozdu smo se vrnili domov.

Naslednji dan smo obnovili naše znanje o gozdu, ki je sedaj seveda bogatejše.

Viharnik

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Izdaja:
Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Voranečev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

telefon: 02 88 39 480
faks: 02 88 42 684
e-mail: vihornik@gg-sg.si

Direktor:
Silvo Pritrznik

Glavna in odgovorna urednica:
Ida Robnik

Uredniški odbor:
Ida Robnik, Brane Širnik, Gorazd Mlinšek,
Jože Potočnik, Marta Krejan, Franc Jurač

Lektorica:
Marta Krejan, prof.

Fotografija na naslovnici:
Igor Senekovič

Oblikovanje in grafična priprava:
Unigraf - Igor Senekovič, s. p., Prevalje

Tisk:
ZIP center, d.o.o., Ravne na Koroškem

Na podlagi mnenja ministva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je
Viharnik proizvod informativnega značaja (tč. tarifne številke 3).

Tatjana Krejan Košan: Pisane buče, okrasne, okrogle, okusne

Milena J. Cigler

Foto: I. Robnik

V mesecu oktobru sem dobila privlačno kartico s slikami buč: »Vabim te na že peto razstavo buč v Kulturni dvorani Stari trg in predstavitev knjige o bučah avtorice Tatjane Krejan Košan.«

Seveda sem se vabila razveselila kot še nikoli, ker Tatjano kot strokovnjakinjo visoko cenim. Moji spomini segajo v čas, ko sva še bili sosedji in stavbi Upravne enote na Meži Dravograd; ona mi je »hodila po glavi« - ampak le v hecu -, inšpekcije so bile namreč eno nadstropje višje, sicer sva se krasno razumeli. Ona je uredila tisti znameniti zelenjavno-cvetlični vrt pred zgradbo na Meži, katerega je opevala tudi moja pesmica z naslovom Čudež pred Upravno enoto (objavljena v Viharniku), in kdor je zjutraj slučajno zgodaj prišel v službo, je lahko videl, kako je Tatjana plela ta »čudež«. Zato sem bila tako vesela njenega uspeha. Kajti ta knjiga je tudi »čudežna«. Tako oblikovno kot vsebinsko je čudovita od začetka do konca.

Almina trgovina (Alma desno) je tudi letos cvetela

Matjaž Zanoškar, poslanec in župan MO Slovenj Gradec, je čestital Tatjani, ona pa mu je podpisala knjigo

Pisane buče, postavljene na živahno obarvanih policah

Avtorica si je knjigo zamislila tako (in jo tudi uresničila), da je buče razdelila med okrasne, okrogle in okusne.

Pri okrasnih je prikazala vse možnosti, kako nam buče življenje lahko »olepšajo« ali nam okrasijo dom in okolico in zajela tudi bučne praznike, kot so noč čarovnic, zahvalni dan in bučomanija.

Pri poglavju o okroglih se je lotila vrst in sort buč in opisala ameriško zgodbo o gojenju orjaških buč. Poglavje je sklenila z bučnimi portreti.

Najobširnejše pa je poglavje Okusne buče, in sicer je razdeljeno na:

- zdravje iz buč,
- zdravje v bučnih semenih,
- pisana bučna kuharija:
- juhe,
- solate,
- glavne jedi,
- kruh in sladice,
- pražena bučna semena,
- čarovniški recepti,
- vložene buče (sladko in kislovložene).

Ilustracije sta prispevala: Uroš Grabner in France Podrekar, oblikovalec: Uroš Grabner, produkcija: TA2 GROUP, oglaševalska agencija, fotografije: Tomo Jeseničnik

Tudi razstava ni bila kar tako. Vsaka je boljša od prejšnje. Bučnim sladnicam so bile dodane še pijače - sokovi in koktajli iz buč. Letos je Tatjana postavila buče na za to posebej narejene police v Kulturnem domu Stari trg pri Slovenj Gradcu, police pa je Koroški pokrajinski muzej dopolnil z Bernekerjevimi kipci, kar je bil prispevek Tatjaninega moža Marka Košana, ki je tako zaokrožil družinski projekt.

Pri Almi si lahko kupil bučo, če si kupil knjigo, vanjo pa je Tatjana, kot se spodobi za avtorico, napisala posvetilo, v katerem je dodala, naj uživamo v bučah. In to želim tudi vam, dragi bralci Viharnika! Z nakupom knjige pa le pohitite, ker lahko da bo kmalu pošla.

Za zaključek pa še recept iz knjige: bučna solata z jabolki

Potrebujemo:

- 500 g naribanih poletnih buč (cukini, rondini, patišonke)*
- 2 kisli jabolki*
- iztisnjen sok limone*
- 4 žlice jabolčnega soka*
- 4 žlice bučnega olja*
- ščepec soli, ščepec rdečega popra*
- ščepec sladkorja*
- 50 g prepraženih bučnih semen*

Sok limone, jabolčni sok, olje, bučna semena in ostale začimbe zmešamo v solatni preliv. Vanj na grobem strgalu naribamo buče in jabolka. Dobro premešamo in postrežemo.

Avtorica je knjigo podpisala tudi našemu sodelavcu Branetu Dolinšku

Otvoritev razstave in predstavitve knjige se je udeležilo veliko ljudi

Tatjana Krejan Košan zadovoljna po uradni otvoritvi razstave